

Θέματα Αναπηρίας

04

Διαβίωση στην Κοινότητα

09

Οι δομές των ατόμων με αναπηρία στο απόσπασμα!
...αηλιά η φιέστα, καλά κρατεί

12

Δικαστική απόφαση υπέρ εργασιακών δικαιωμάτων ΑμεΑ

Αφιέρωμα:

Ταξιδεύοντας
στην Ελλάδα

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
ΚΕΜΠ.ΑΘ.
4702

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ: 2021 ΚΕΜΠ.ΑΘ.
ΚΩΔΙΚΟΣ: 3411

	Editorial	03
	Ανάλυση: Διαβίωση στην Κοινότητα	04
	Θέσεις: Οι δομές των ατόμων με αναπηρία στο απόσπασμα! ...αλλά η φιέστα, καλή κρατεί	09
	Βήμα: Δικαστική απόφαση υπέρ εργασιακών δικαιωμάτων ΑμεΑ	12
	Συνέντευξη: John Evans, Ιδρυτής Εθνικού Κέντρου για την Αυτόνομη Διαβίωση της Μ. Βρετανίας	13
	Αφιέρωμα: Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα	18

	Παρουσίαση: Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 181/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2011	25
	Ευρωπαϊκά - Διεθνή Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ: Το Άρθρο 27 «Εργασία και Απασχόληση» ...	28
	Η Ε.Σ.Α.μεΑ. παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...	32
	Εκδόσεις: Ετήσια Έκθεση 2010 Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF)	39

Ιδιοκτησία:
 Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία - Ε.Σ.Α.μεΑ.

Εκδότης:
 Βαρδαστάνης Γιάννης
 Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Διευθύντρια:
 Χατζηπέτρου Ανθή

Αρχισυντάκτρια:
 Κατσάνη Τάνια

Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
 ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ (210 6006430-1)

Εκτύπωση:
 ΔΕΣΜΟΣ (210 6644156)

Γραφεία Ε.Σ.Α.μεΑ.:

Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
 Τηλ. 210 - 9949837

Fax: 210 - 5238967

E-mail: esaea@otenet.gr

<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης παρακαλούμε να αναφέρετε ως πηγή το "Θέματα Αναπηρίας".

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Το αναπηρικό κίνημα έχει πάρει ξεκάθαρη θέση όσον αφορά την ανάληψη της διοργάνωσης των Παγκοσμίων Αγώνων Special Olympics το 2011 στην Ελλάδα, η οποία θεωρούμε ότι έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με τη γενικότερη οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας μας και έχει καλέσει την πολιτική ηγεσία της χώρας να δημιουργήσει συνθήκες αντισταθμιστικού οφέλους για τις χιλιάδες άτομα με νοητική αναπηρία, σύνδρομο down, αυτισμό, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, από τα οποία στερεί βασικές κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα.

Στις 14 Απριλίου 2011, το αναπηρικό κίνημα, άτομα με αναπηρία, γονείς παιδιών με αναπηρία και εργαζόμενοι σε προνοιακούς φορείς και στην ειδική αγωγή αποκλείσαμε τον δρόμο μπροστά από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, διαμαρτυρούμενοι για τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το σύνολο των φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ανοιχτής και κλειστής περίθαλψης, που παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες στα άτομα με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, αλλά και για τη σταδιακή κατάρρευση του δημοσίου προνοιακού συστήματος της χώρας.

Τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους θα αγωνιστούν μέχρι εσχάτων για τη διασφάλιση των κεκτημένων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους και για μια αξιοπρεπή διαβίωση. Σε αυτό το τεύχος φιλοξενούμε ένα εκτενές άρθρο για τη «διαβίωση στην κοινότητα» ως μια έννοια σύμφωνα με την οποία κάθε άτομο με αναπηρία πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κάνει τις επιλογές που θέλει για τη ζωή του και να ζει με αξιοπρέπεια στην κοινωνία, σε μη διακριτική βάση.

Για το ίδιο θέμα, έχουμε την τιμή να φιλοξενούμε τον ιδρυτή του Εθνικού Κέντρου για την Αυτόνομη Διαβίωση της Μ. Βρετανίας, John Evans, σε μια συνέντευξη στην οποία μας περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η Μεγάλη Βρετανία πέτυχε τη μετάβαση από την ιδρυματοποίηση στην αυτόνομη διαβίωση.

Στο αφιέρωμα του τεύχους αυτού, που θα κυκλοφορήσει εν μέσω θέρους, εστιάζουμε στον τουρισμό ο οποίος αποτελεί για τη χώρα μας βασική πηγή εσόδων και για τον λόγο αυτόν, πέραν της υποχρέωσης για ισότιμη μεταχείριση όλων των πολιτών, υπάρχουν σοβαροί οικονομικοί και αναπτυξιακοί λόγοι που υπαγορεύουν πλέον την ανάγκη σχεδιασμού τουριστικής πολιτικής για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως αναπηρίας και λοιπών χαρακτηριστικών. Η επένδυση στον «τουρισμό για όλους» είναι επένδυση στο μέλλον, με ωφέλειες τόσο για τα ίδια τα άτομα με αναπηρία όσο και για όλους τους παρόχους τουριστικών υπηρεσιών λόγω της αύξησης του αριθμού των δυνητικών πελατών.

Το «Θέματα Αναπηρίας» παρουσιάζει τον Κανονισμό για τα δικαιώματα των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν, ο οποίος έχει στόχο τη θέσπιση ενός συνόλου δικαιωμάτων για όλους τους επιβάτες, αλλά και εξειδικευμένων δικαιωμάτων για τους επιβάτες με αναπηρία.

Τέλος, στο τεύχος αυτό παρουσιάζεται το Άρθρο 27 «Εργασία & Απασχόληση» της Διεθνούς Σύμβασης των Ατόμων με Αναπηρία του Ο.Η.Ε. και των όσων αυτό υπαγορεύει.

Καλή Ανάγνωση.

Ιωάννης Βαρδακασιάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα άτομα με πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης αναγνωρίζονται ως άτομα με δικαίωμα να επιλέγουν, τόσο σε νομική όσο και σε καθημερινή βάση. Αυτό προϋποθέτει σαφώς ότι η ερμηνεία και η ευαισθητοποίηση για τις ανάγκες των ατόμων θεωρούνται αναπόσπαστα μέρη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Οι πολλαπλές ανάγκες κάποιων ατόμων με αναπηρία δεν εξαρτώνται από τις δυνατότητές τους, αλλά από τη συνεχή και κατάλληλη εκπαίδευσή τους. Για τα άτομα με πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης, απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες, προσαρμοσμένες στις ανάγκες του κάθε ατόμου, ώστε να εξασφαλιστεί η χειραφέτηση και ενδυνάμωσή τους. Στη διαδικασία αυτή πρέπει να αναγνωρισθεί πλήρως ο ρόλος των γονέων.

Η διαβίωση στην κοινότητα δεν αφορά μόνο τη ζωή στην κοινότητα με την απαραίτητη υποστήριξη, αλλά αφορά επίσης τα εργαλεία για την αλλαγή, το άνοιγμα σε μια σειρά από ευκαιρίες για ενεργό συμμετοχή στην εκπαίδευση, την απασχόληση, σε κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Θα πρέπει να υπάρχει μια σειρά ευκαιριών από τις οποίες τα άτομα με αναπηρία να μπορούν να κάνουν συνειδητές επιλογές σε διαφορετικές χρονικές στιγμές στη ζωή τους. Χωρίς προσιτές επιλογές υπηρεσιών, η πραγματική επιλογή δεν θα είναι εγγυημένη για το άτομο.

Αν και ο στόχος είναι ίδιος για όλους, μεταξύ των ατόμων υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές. Η ποικιλομορφία αυτή θα πρέπει να είναι σεβαστή και πρέπει να καταστεί σαφές ότι δεν υπάρχει ένας ενιαίος τρόπος, αλλά διάφοροι τρόποι για την επίτευξη της διαβίωσης στην κοινότητα. Αν το πλαίσιο αυτό εφαρμοστεί ορθά, είναι δυνατόν να εξυπηρετήσει άτομα με τις πιο σύνθετες ανάγκες στην κοινωνία και μάλιστα με ευεργετικά αποτελέσματα. Η χειραφέτηση και η ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία θα τους επιτρέψει να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και να ζήσουν με τη μεγαλύτερη δυνατή ανεξαρτησία.

Έρευνα έχει δείξει ότι η υποστήριξη παρέχει προστιθέμενη αξία στην προώθηση και διατήρηση των ευκαιριών διαβίωσης στην κοινότητα. Η υποστήριξη αυτή συνήθως περιλαμβάνει, πριν από την αξιολόγηση των πληροφοριών και της υποστήριξης, κατάρτιση σε θέματα ισότητας και αναπηρίας, ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας και στις αρχές της διαβίωσης στην κοινότητα, συμβουλές, και υποστήριξη στον τομέα της στέγασης, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της υγείας κ.λπ., πρακτική υποστήριξη στην επιλογή και τη διαχείριση των προσωπικών βοηθών ή των φορέων που παρέχουν υποστήριξη, όπως επίσης και στις συνδρομητικές υπηρεσίες. Η υποστήριξη πρέπει να θεωρηθεί ως ένα πολύ σημαντικό μέσο για την πραγ-

μάτωση της διαβίωσης στην κοινότητα.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η αντικατάσταση των ιδρυμάτων από εναλλακτικές υπηρεσίες, δεν αποτελεί από μόνη της εγγύηση για καλύτερα αποτελέσματα - είναι αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη. Η αποϊδρυματοποίηση μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να περιγραφεί ως μια διαδικασία που δεν τελειώνει ποτέ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συχνά ένα άτομο που έχει ζήσει σε ίδρυμα χάνει σταδιακά τον έλεγχο της ζωής του και τους κοινωνικούς του ρόλους, εκτός από εκείνον του «τρόφιμου» ή του «ασθενή». Για τα άτομα αυτά, μπορεί να χρειαστούν χρόνια ή ακόμη και μια ζωή προκειμένου να αποκτήσουν εκ νέου μια «κανονική», ευτυχισμένη ζωή.

4. Από τον αποκλεισμό στην ένταξη

Κατά τον τερματισμό λειτουργίας των ιδρυμάτων, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος είναι η παροχή εναλλακτικών λύσεων στη θέση των ιδρυμάτων. Αν θέλουμε να κλείσει κάτι, θα πρέπει ταυτόχρονα να δημιουργήσουμε κάτι άλλο. Πρέπει συνεπώς να υπάρξει μια σύντομη μεταβατική περίοδος, όπου τα δύο συστήματα θα βρίσκονται σε παράλληλη εφαρμογή. Πράγματι, σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες αυτό συμβαίνει.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αρμονική μετάβαση, τα ιδρυματοποιημένα άτομα, οι προσωπικοί βοηθοί και οι οικογένειές τους θα χρειαστούν εκπαίδευση στις αρχές και τις πρακτικές της διαβίωσης στην κοινότητα και της ανεξαρτησίας των ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Εάν οι άνθρωποι δεν έχουν γνωρίσει ποτέ εναλλακτικές λύσεις, και δεν είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν τη βούλησή τους, θα πρέπει να εκπαιδευτούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Προτού οι εναλλακτικές λύσεις αντικαταστήσουν πλήρως τα ιδρύματα, είναι απολύτως αναγκαίο οι συνθήκες εντός των ιδρυμάτων να βελτιωθούν. Για να επιτευχθεί αυτό, όσοι εργάζονται και ζουν σε τέτοιες δομές χρειάζονται ενημέρωση και κατάρτιση. Επιπλέον, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι αναγκαίες κάποιες βελτιώσεις. Κάθε βελτίωση των συνθηκών των ιδρυμάτων πρέπει να οδηγήσει σε περισσότερες ευκαιρίες για τους διαμένοντες να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Καθοριστικής σημασίας είναι η ανεξάρτητη παρακολούθηση της κατάστασης εντός των ιδρυμάτων, καθώς και το δικαίωμα υποβολής παραπόνων σε περίπτωση που η ποιότητα δεν είναι ικανοποιητική. Σε ορισμένες περιπτώσεις, θα χρειαστούν ριζικές αλλαγές σε διαχείριση και προσωπικό προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση στα ιδρύματα, όμως σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να καταστεί αδύνατο να αλληλάξουν βαθιά ριζωμένες πρακτικές ή πεποιθήσεις.

Ωστόσο, όλα τα ιδρύματα θα πρέπει να καταρτίσουν χρονοδιαγράμματα για τον τερματισμό λειτουργίας τους. Ο αριθμός των κατοίκων δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αυξηθεί ως συνέπεια των βελτιώσεων που έγιναν στα ιδρύματα. Στόχος είναι η σταδιακή απομάκρυνση από τα ιδρύματα, με την παροχή εναλλακτικών λύσεων. Οι επενδύσεις θα πρέπει ουσιαστικά να αφορούν την ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών βασισμένων στην κοινότητα.

Η άμεση πληρωμή (χρήματα που δίνονται στα άτομα με αναπηρία από την τοπική αυτοδιοίκηση ή το κράτος, είτε άμεσα είτε μέσω της οικογένειάς του / φροντιστή του) είναι ένας σημαντικός τρόπος ώστε τα άτομα να μπορούν να επιλέγουν οι ίδιοι ποιες υπηρεσίες θα αγοράσουν και ποιους βοηθούς θα προσλάβουν. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τους ανθρώπους που ζουν σε δομές, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία τους, η

δυνατότητα να οργανώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους και η αλληλεπίδρασή τους με την κοινότητα. Οι εν λόγω υπηρεσίες θα επιτρέψουν μεγαλύτερο βαθμό ανεξαρτησίας και συμμετοχής και πρέπει να είναι διαθέσιμες για ολόκληρη την περίοδο της ζωής των ατόμων με αναπηρία. Το ποσό των χρημάτων θα πρέπει να αξιολογείται με βάση τις ατομικές ανάγκες, να είναι επαρκές για να ζήσει μια ζωή με αξιοπρέπεια και να καλύπτει το πρόσθετο κόστος που συνδέεται με τις ατομικές ανάγκες. Η διαδικασία για την απόκτηση αυτών των χρημάτων δεν θα πρέπει να είναι γραφειοκρατική, αλλά όσο το δυνατόν απλούστερη.

Η πολιτεία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι το άτομο με αναπηρία θα πάρει τις βοηθητικές συσκευές και τον εξοπλισμό κινητικότητας που χρειάζεται για να ζήσει με τη μεγαλύτερη δυνατή ανεξαρτησία. Τα προϊόντα αυτά δεν θα πρέπει να έχουν υψηλό κόστος, αλλά και να μην επιβαρύνουν οικονομικά το άτομο. Επιπλέον, η προώθηση της διαβίωσης στην κοινότητα είναι ένας πρόσθετος λόγος για να διασφαλιστεί ότι το δομημένο περιβάλλον θα είναι προσβάσιμο για άτομα με αναπηρία.

Μερικές οικογένειες που έχουν μέλη με αναπηρία θα χρειαστούν σημαντική στήριξη στην καθημερινή τους ζωή, τόσο σε οικονομικούς όσο και σε ανθρώπινους πόρους. Είναι σημαντικό ότι η στήριξη αυτή πρέπει να δίνεται για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα μέλη της οικογένειας μπορούν να έχουν μια ουσιαστική ζωή, βασισμένη σε προσωπικές επιλογές και προσωπική ανεξαρτησία. Η στήριξη αυτή θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως ένας τρόπος εφοδιασμού της οικογένειας που έχει ένα μέλος με αναπηρία με τα απαραίτητα εργαλεία για να ζήσει κάπου αλλού, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Σήμερα, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, υπάρχουν λίστες αναμονής ατόμων με αναπηρία για εισαγωγή σε ίδρυμα. Αυτό συχνά συμβαίνει λόγω της σοβαρής έλλειψης εναλλακτικών υπηρεσιών και κατάλληλων πληροφοριών προς τους χρήστες. Όλοι πρέπει να καταβάλουν προσπάθεια για την παροχή υπηρεσιών βασισμένων στην κοινότητα, ώστε να αποφευχθεί η ιδρυματοποίηση των ατόμων με αναπηρία.

Συέντευξη: Τάνια Κατσάνη

John Evans

Ιδρυτής Εθνικού Κέντρου
για την Αυτόνομη Διαβίωση της Μ. Βρετανίας

Ο John Evans είναι βραβευμένος με το Order of British Empire (OBE), τέως πρόεδρος και μέλος του Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αυτόνομης Διαβίωσης (ENIL), τέως πρόεδρος του Βρετανικού Συμβουλίου Ατόμων με Αναπηρία, μέλος του Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF), ιδρυτής του Κέντρου για την Αυτόνομη Διαβίωση του Hampshire (Hampshire Centre for Independent Living) και του Εθνικού Κέντρου για την Αυτόνομη Διαβίωση (NCIL) και σύμβουλος σε θέματα ισότητας των ατόμων με αναπηρία.

Μπορείτε να μας δώσετε έναν ορισμό, καθώς και τις βασικές αρχές της Αυτόνομης Διαβίωσης;

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί για την Αυτόνομη Διαβίωση που έχουν αναπτυχθεί σταδιακά μέσα από το πρωτοποριακό έργο των ανεξάρτητων ακτιβιστών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αυτόνομης Διαβίωσης (ENIL) και των άλλων οργανώσεων για αυτό τον σκοπό. Νομίζω ότι οι περισσότεροι, λίγο έως πολύ, συμφωνούμε με τον ορισμό ότι «Αυτόνομη Διαβίωση είναι οτιδήποτε κάνει τα άτομα με αναπηρία να αναλαμβάνουν τον έλεγχο της ζωής τους και να συμμετέχουν σε όλες τις αποφάσεις που την επηρεάζουν». Είναι αποφασιστικής σημασίας το τι θέλει κάποιος να κάνει, πότε, πώς και με ποιο τρόπο θα καταφέρει να το κάνει.

Αυτός ο ορισμός υποδεικνύει ότι το άτομο με αναπηρία βρίσκεται σε θέση αυτοπροσδιορισμού και αυτοδιάθεσης για οτιδήποτε επηρεάζει τη ζωή του. Καταδεικνύει επίσης ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να αποκτήσουν εξουσία και να βρεθούν στην εξουσία. Οι βασικές αρχές είναι αφενός ο έλεγχος και αφετέρου η δυνατότητα επιλογών και ευκαιριών στη ζωή ενός ατόμου, ώστε να μπορεί να ζήσει τη ζωή που θέλει. Παράλληλα αφορά την ισότητα ευκαιριών αλλά και την ισότητα των πολιτών απέναντι στην Πολιτεία.

Αυτόνομη Διαβίωση σημαίνει ότι τα άτομα με αναπηρία θέλουν ακριβώς το ίδιο με τα άτομα που δεν έχουν κάποια αναπηρία, έχουν ευκαιρίες για αξιοπρεπή εκπαίδευση, πρόσβαση σε θέσεις εργασίας, προσιτό σύστημα μεταφορών, χωρίς περιβαλλοντικούς φραγμούς, και είναι σε θέση να ζουν σε κοινότητες με άλλους ανθρώπους σε επαρκώς προβάσιμη στέγη.

Πόσο καιρό ασχολείστε με το κίνημα της Αυτόνομης Διαβίωσης και με το ENIL;

Συμμετέχω στο κίνημα για την Αυτόνομη Διαβίωση εδώ και πολύ καιρό. Αναμίχθηκα με το κίνημα της Αυτόνομης Διαβίωσης σχεδόν από το ξεκίνημά του στο Ηνωμένο Βασίλειο, λίγα χρόνια μετά την

καθιέρωσή του στις ΗΠΑ, μαζί με τα κινήματα πολιτικών δικαιωμάτων στο Μπέρκλεϊ της Καλιφόρνια.

Ασχολήθηκα ενεργά από τα τέλη του 1970, όταν κατέληξα να ζω σε ίδρυμα και αποφάσισα ότι δεν πρόκειται να περάσω το υπόλοιπο της ζωής μου εκεί. Αυτό πια αποτελεί κομμάτι της ιστορίας της έναρξης του κινήματος της Αυτόνομης Διαβίωσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αναπτύξαμε ένα σχέδιο με την ονομασία Project 81, μιας και το 1981 ορίστηκε ως Διεθνές Έτος για τα Άτομα με Αναπηρία από τα Ηνωμένα Έθνη. Ήταν ένα σχέδιο για να βοηθήσει στην απελευθέρωσή μας από το ίδρυμα και να μας εγκαταστήσει, μέσω της Αυτόνομης Διαβίωσης, στις τοπικές μας κοινότητες. Ξεκινήσαμε στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και το 1983 πέντε από εμάς ήδη ζούσαμε στις κοινότητές μας. Θεωρήσαμε ότι χρησιμοποιώντας το Διεθνές Έτος ως μοχλό όχι μόνο προωθούμε τον σκοπό της Αυτόνομης Διαβίωσης, αλλά και δείχνουμε ότι τα άτομα με αναπηρία είναι σε θέση και μπορούν να πετύχουν και πως αυτή η πρακτική θα μπορούσε να αλλάξει τις ζωές των ανθρώπων με αναπηρία προς το καλύτερο.

Μετά από αυτήν την επιτυχία, προχωρήσαμε στην ανάπτυξη δικτύων σε όλο το Ηνωμένο Βασίλειο με άλλα άτομα με αναπηρία που είχαν παρόμοιες ιδέες και φιλοδοξίες με εμάς. Αυτές ήταν εξαιρετικά συναρπαστικές στιγμές και μπορούν ακόμη να στείλουν ρίγη στην πλάτη μου. Είχαμε ένα όραμα και, κατά μία έννοια, μια αποστολή να ολοκληρώσουμε. Πιστεύαμε σε αυτό που κάναμε, ξέραμε ότι ήταν στο σωστό δρόμο και θέλαμε να έρθουν και άλλοι μαζί μας. Δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος έως ότου το κίνημα αρχίσει να αναπτύσσεται γοργά.

Το πιο ενδιαφέρον είναι ότι δεν μας πήρε πολύ καιρό να έρθουμε σε επαφή με άλλους ανεξάρτητους ακτιβιστές που ζούσαν στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ και οι οποίοι είχαν ήδη ξεκινήσει την ίδρυση ενός άτυπου δικτύου από τις αρχές του 1980. Θυμάμαι καλά πολλούς από εμάς να ταξιδεύουν από όλη την Ευρώπη και τις ΗΠΑ για να παρακολουθήσουν το πρώτο ευρωπαϊκό και διεθνές συνέδριο στο Μόναχο το 1982.

Πώς σας φαίνεται η εξέλιξη του κινήματος της Αυτόνομης Διαβίωσης στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ευρώπη; Πώς θα έπρεπε να εμπλακεί η Ε.Ε.; Έχετε διαπιστώσει διαφορετικές προσεγγίσεις σε διαφορετικά κράτη;

Έχει διανυθεί πολύς δρόμος για την ανάπτυξη του

κινήματος της Αυτόνομης Διαβίωσης τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στην Ευρώπη, αλλά έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε ακόμη. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στους εαυτούς μας να είναι αρκετά ικανοποιημένοι και σίγουρα δεν μπορούμε να μείνουμε πίσω και να αφήσουμε άλλους να δουλέψουν για εμάς, διότι η Αυτόνομη Διαβίωση έχει ακριβώς ως σκοπό της την αυτοδιάθεση.

Νομίζω ότι μπορούμε να είμαστε αρκετά υπερήφανοι για την ανάπτυξη της Αυτόνομης Διαβίωσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Νομίζω ότι έχουμε προωθήσει το θέμα της Αυτόνομης Διαβίωσης σε ολόκληρη τη χώρα. Προφανώς υπάρχουν ορισμένες περιοχές που δεν είναι τόσο αναπτυγμένο όσο σε άλλες, αλλά αυτό συχνά έχει να κάνει με το αν υπάρχουν ενεργές οργανώσεις για την Αυτόνομη Διαβίωση στην περιοχή ή όχι.

Νομίζω ότι μπορούμε να πούμε ότι η επιτυχία αυτή της Αυτόνομης Διαβίωσης στις διάφορες περιοχές επετεύχθη λόγω της εισαγωγής των άμεσων πληρωμών με νομοθεσία τη δεκαετία του 1990. Μας πήρε 10 χρόνια για να το πετύχουμε, αλλά πραγματικά καταργήθηκε ο περιορισμός που υπήρχε η Αυτόνομη Διαβίωση να είναι διαθέσιμη μόνο σε ορισμένες ομάδες ατόμων με αναπηρία. Υποχρέωσε μάλιστα τις τοπικές κυβερνήσεις και τις τοπικές κοινότητες να εφαρμόζουν τις άμεσες πληρωμές, ενώ προηγουμένως μπορούσαν να επιλέξουν να μην το κάνουν. Ο νόμος μέχρι εκείνο το σημείο ήταν πάντα αμφισβητήσιμος και ανοιχτός σε ερμηνείες και μόνο οι πιο προοδευτικές αρχές επέλεξαν να τον ακολουθήσουν. Αυτό ήταν κάτι εξαιρετικά άδικο, διότι κάποιος εξαρτιόταν από το πού ζούσε για το αν θα δεχόταν τις υπηρεσίες της Αυτόνομης Διαβίωσης ή όχι. Θεωρητικά, η επίτευξη των άμεσων πληρωμών σήμαινε ότι η Αυτόνομη Διαβίωση είναι διαθέσιμη σε όσους το επιθυμούν, ανεξάρτητα από το πού ζούσαν ή την αναπηρία τους.

Νομίζω ότι ένας ακόμη λόγος που μπορούμε να είμαστε υπερήφανοι είναι γιατί παλέψαμε να κάνουμε την Αυτόνομη Διαβίωση διαθέσιμη σε όλα τα άτομα με αναπηρία, ανεξαρτήτως της κατηγορίας αναπηρίας τους. Αυτό συμπεριέλαβε άτομα με κινητικές και αισθητηριακές αναπηρίες, άτομα με μαθησιακές δυσκολίες, άτομα με ψυχική αναπηρία, νέους και ηλικιωμένους αλλά και άτομα με χρόνιες παθήσεις. Αυτό ήταν ένα μεγάλο επίτευγμα.

Ο άλλος τομέας που πιστεύω ότι στην Αγγλία έχουμε σημειώσει τεράστια πρόοδο είναι στο πώς

επηρεάζουμε την κυβέρνηση. Και αυτό διήρκησε πολλά χρόνια με πιέσεις και εκστρατείες, αλλά είχε αποτέλεσμα. Πιστεύω ότι έχουμε τώρα μερικές από τις καλύτερες πολιτικές για την αναπηρία σε σχέση με την Αυτόνομη Διαβίωση και την εξατομίκευση (με άλλα λόγια το άτομο να βρίσκεται στο κέντρο της ζωής του) από ότι σε οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Η Αυτόνομη Διαβίωση τώρα βρίσκεται στο κέντρο της πολιτικής της κυβέρνησης και της πολιτικής της κοινωνικής περίθαλψης. Νομίζω ότι είχε επίσης αντίκτυπο και σε άλλες πτυχές των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Έχουμε δει μερικά πραγματικά προοδευτικά κυβερνητικά προγράμματα τα τελευταία οκτώ χρόνια. Ωστόσο τώρα έχουμε φτάσει σε ένα σταυροδρόμι μετά την τραπεζική κρίση και την τρέχουσα οικονομική κατάσταση στην οποία έχουμε βρεθεί. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε μεγάλες προκλήσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα πάμε προς τα πίσω, μετά τη μεγάλη πρόοδο που έχουμε συμπληρώσει τα τελευταία 30 και πλέον χρόνια.

Νομίζω ότι στην Ευρώπη η Αυτόνομη Διαβίωση έχει παρουσιάσει σημαντική πρόοδο. Το ENIL έχει παίξει ασφαλώς ένα πολύ σημαντικό ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη δικτύων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ωστόσο, πιστεύω ότι η όλη φιλοσοφία και πρακτική της Αυτόνομης Διαβίωσης είναι ισχυρή σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες εδώ και πολύ καιρό. Προφανώς, υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ Βόρειας και Νότιας Ευρώπης και το ENIL έχει δεσμευτεί να προσπαθήσει να βοηθήσει στην ανάπτυξη και υποστήριξη της Αυτόνομης Διαβίωσης στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, σίγουρα τους πήρε πολύ καιρό πριν δουν την Αυτόνομη Διαβίωση ως μια σοβαρή πολιτική στρατηγικής σημασίας. Το ENIL εργάστηκε πολύ σκληρά από το 1989 για να το πετύχει αυτό. Στην πραγματικότητα και μόνο τα τελευταία έξι χρόνια, όταν η Αυτόνομη Διαβίωση εισήχθη τελικά στα Σχέδια Δράσης για την Αναπηρία τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουμε αρχίσει να βλέπουμε κάποιες σοβαρές αλλαγές προς το καλύτερο. Υπάρχει τώρα μια πιο ισχυρή αίσθηση ότι η Αυτόνομη Διαβίωση είναι εγγενώς ενταγμένη στην ευρύτερη στρατηγική για την αναπηρία. Νομίζω ότι υπάρχει επίσης μεγαλύτερη κατανόηση στους κόλπους τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πάντως εξακολουθώ να πιστεύω ότι θα μπορούσαν να κάνουν πολύ περισσότερα στην προσπάθεια να επηρεάσουν και να επιφέρουν μεγαλύτερες εξελίξεις στα κράτη μέλη της ΕΕ όπου η Ανεξάρτητη Διαβίωση ακόμη αγωνίζεται να σταθεί στα πόδια της. Ασφαλώς θα ασχολούμαστε με αυτό θέμα τα επόμενα χρόνια όπως κάνουμε εδώ και αρκετό καιρό, μιας και έχουμε δεσμευθεί να γίνει η Αυτόνομη Διαβίωση διαθέσιμη σε όλη την Ευρώπη και έξω από την Ευρώπη. Δεν μας περιορίζουν τα σύνορα της Ευρώπης.

Πόσο δύσκολη είναι η μετάβαση από τα ιδρύματα στις κοινότητες; Σε ποια κράτη - μέλη της ΕΕ έχουμε παραδείγματα καλών πρακτικών;

Μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι η προσπάθεια για την επίτευξη εναλλακτικών δομών βασισμένων στις κοινότητες δεν είναι εύκολη. Το ENIL έχει ασχοληθεί με την αποϊδρυματοποίηση από την ίδρυσή του και αυτή ήταν πάντα από τους πρωταρχικούς στόχους μας. Κατά τα τελευταία οκτώ έτη το ENIL έχει εργαστεί, σε συνεργασία με άλλες ευρωπαϊκές ΜΚΟ, για τα θέματα των ατόμων με αναπηρία και συνέβαλε στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συνασπισμού Διαβίωσης στην Κοινότητα (ECCL) για να βοηθήσει να προωθηθεί αυτό το έργο.

Είναι δύσκολο να αηλιάξει ο καθιερωμένος τρόπος σκέψης και χάραξης πολιτικής, καθώς πρέπει να αηλιάξουν οι καρδιές και τα μυαλά των πολιτικών, των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής για την κοινωνική φροντίδα και, ενίοτε, οι ίδιες οι τοπικές κοινότητες να κατανοήσουν τα θέματα της ένταξης. Αυτό δεν πάντα εύκολα, ειδικά τη στιγμή που οι άνθρωποι έχουν γαλουχηθεί σε συγκεκριμένο σύνολο προτύπων συμπεριφοράς και διαβίωσης ιστορικά για μεγάλες χρονικές περιόδους.

Νομίζω ότι τα καλύτερα παραδείγματα και ορθές πρακτικές σχετικά με την αποϊδρυματοποίηση μπορεί να δει κανείς σε μερικές από τις σκανδιναβικές χώρες. Θα ήθελα να σταθώ ιδιαίτερα στη Νορβηγία και τη Σουηδία. Θα πρέπει όμως να είμαστε πολύ προσεκτικοί ώστε να μην πιστεύουμε ότι όλα είναι εντάξει στη Δυτική και Βόρεια Ευρώπη και ότι η κύρια ανάγκη για αποϊδρυματοποίηση εντοπίζεται στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, επειδή αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Κατά τα τελευταία χρόνια έχουμε δει άθλιες συνθήκες κατάχρησης και παραβίασης των δικαιωμάτων των ατόμων αναπηρία σε ιδρύματα στην Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο - για να ανα-

φέρουμε μερικές χώρες. Μόλις λίγους μήνες πριν, στην Ολλανδία δημοσιοποιήθηκε ότι χρήστης δομής ψυχικής υγείας αλυσοδέθηκε σαν σκυλί για να τον εμποδίσουν και να περιορίσουν τις κινήσεις του. Όπως μπορείτε να φανταστείτε, αυτό προκάλεσε την οργή και είχε μεγάλη δημοσιότητα στην ολλανδική τηλεόραση. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει χώρα ιερή και απαραβίαστη στο πώς μεταχειρίζεται τα άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα. Γι' αυτό είμαστε αποφασισμένοι να κάνουμε κάτι για αυτό.

Το έργο του ECCL συνεχίζεται υπό την ηγεσία και στο πλαίσιο του ENIL. Υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη πρόοδο στην Ευρώπη σε αυτό. Εισηγήσαμε στο δημοσίευμα «Σπαταλώντας ζωές, χρήματα και χαμένες ευκαιρίες» (ECCL 2010) το πώς τα ευρωπαϊκά κονδύλια των διαρθρωτικών ταμείων έχουν χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά για την οικοδόμηση νέων ιδρυμάτων και για την ανακαίνιση των υπαρχόντων.

Τι είδους πρωτοβουλίες έχουν ληφθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη, προκειμένου να τεθεί η αποϊδρυματοποίηση στην ευρωπαϊκή ατζέντα;

Ανέφερα προηγουμένως ότι το ENIL από την ίδρυσή του το 1989 ξεκίνησε τη διαδικασία προσφυγής κατά των ιδρυμάτων, γιατί είναι ακριβώς το αντίθετο από την Αυτόνομη Διαβίωση. Τα ιδρύματα συχνά αρνούνται στα άτομα με αναπηρία μερικά από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και βασικές αποφάσεις για τις ζωές τους. Η Αυτόνομη Διαβίωση θα είναι πάντα η εναλλακτική λύση και η απόληξη στα ιδρύματα.

Πρόσφατα είδαμε την ίδρυση του ECCL, το οποίο, όπως ανέφερα προηγουμένως έχει εργαστεί πολύ σκληρά προσπαθώντας να συμβάλει στην ορθή πρακτική και να αποδυναμώσει την κακή πρακτική της ιδρυματοποίησης. Εδώ περιλαμβάνεται ένας αριθμός βασικών φορέων και ενδιαφερόμενων, ιδιαίτερα οι κυριότερες ευρωπαϊκές ΜΚΟ σε θέματα των ΑμεΑ. Ωστόσο, το ENIL έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο σε αυτό το έργο του ECCL χάρη στην υποστήριξη από την Πρωτοβουλία για τη Διανοητική Υγεία (Mental Health Initiative - MHI). Το ECCL έχει καταφέρει αποτελεσματικά να κρατήσει τα θέματα αποασυλοποίησης και την ανάγκη για την ανάπτυξη υπηρεσιών που βασίζονται στην κοινότητα στην ημερήσια διάταξη σε υψηλό επίπεδο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Νομίζω ότι το κύριο σημείο εδώ είναι ότι η πρωτοβουλία προήλθε από ένα κίνημα

από τα κάτω, από τα ίδια τα άτομα με αναπηρία και τις οργανώσεις τους και το ENIL ήταν στην πρώτη γραμμή πριν καν ακόμη άλλοι το σκεφτούν.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει χρηματοδοτήσει μια σειρά σημαντικών μελετών στον τομέα αυτό κατά τη διάρκεια των τελευταίων οκτώ ετών, και έχει βοηθήσει να σημειωθεί πρόοδος στον προσδιορισμό της κατάστασης των ατόμων σε ιδρύματα στην Ευρώπη. Αυτές οι σημαντικές μελέτες μάς έχουν οδηγήσει στο να σκεφτόμαστε την αναγνώριση της θέσης των θεσμών των ατόμων με αναπηρία. Περιλαμβάνονται στο «Ένταξη στην Κοινωνία» 2003.

Ο προηγούμενος Επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, κ. Spidla, προέβη στην πρωτοβουλία για τη δημιουργία μιας ομάδας εμπειρογνομόνων που συνέταξε έκθεση σχετικά με τον καλύτερο τρόπο προς την αποασυλοποίηση. Η ομάδα αυτή συνεχίζει να εργάζεται μαζί τα τελευταία τρία χρόνια και εξακολουθεί να συμμετέχει στη διαδικασία. Το ENIL, το ECCL και άλλες ευρωπαϊκές ΜΚΟ για την αναπηρία αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της ομάδας αυτής.

Πιστεύω ότι μπορούμε επίσης να πούμε ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) έχει δείξει ενδιαφέρον και χρηματοδοτεί έργα για έρευνα και μελέτες στον τομέα αυτό. Επίσης, είναι πρόθυμη να συμπεριλάβει την αποασυλοποίηση και την ανάπτυξη υπηρεσιών βασισμένων στην κοινότητα στα μελλοντικά Ετήσια Σχέδια Εργασίας και προγράμματά της.

Μεσούσης της οικονομικής κρίσης, αποτελεί η πολιτική δέσμευση τη μόνη απαραίτητη προϋπόθεση για ένα κράτος, ώστε να επιβάλει την μετάβαση από το άσυλο στην κοινότητα; Θα μπορούσατε να περιγράψετε ποιες είναι οι συνέπειες στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ευρώπη, λόγω της οικονομικής κρίσης, αναφορικά με τα θέματα της Αυτόνομης Διαβίωσης;

Πιστεύω ότι σε μια τέτοια οικονομική κρίση που διανύουμε, μια πολιτική δέσμευση είναι αναγκαία προϋπόθεση για το κράτος, ώστε να προωθήσει τη μετάβαση στην κοινότητα. Δεν νομίζω ότι θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς μια πολιτική δέσμευση τόσο σε εθνικό όσο και τοπικό επίπεδο. Είναι αρκετά δύσκολο ούτως ή άλλως να επιτευχθεί και συνήθως μόνο οι προοδευτικοί πολιτικοί είναι διατεθειμένοι να προσπαθήσουν να κάνουν τις ιδέες τους πράξη, επηρεασμένοι από τις οργα-

νώσεις των ατόμων με αναπηρία για τη σημασία της Αυτόνομης Διαβίωσης και της διαβίωσης στην κοινότητα.

Νομίζω ότι οι επιπτώσεις στην Αυτόνομη Διαβίωση στην Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο λόγω της οικονομικής κρίσης είναι πολύ σοβαρές και δεν πρέπει να υποτιμηθούν. Βρισκόμαστε σε ένα σταυροδρόμι όπου είτε θα εισέλθουμε σε μια νέα φάση και θα πάμε μπροστά ή θα αγωνιστούμε για να αποφύγουμε να πάμε πίσω. Το κίνημα της Αυτόνομης Διαβίωσης στη Βρετανία και την Ευρώπη τώρα, περισσότερο από ποτέ, πρέπει να μείνει ενωμένο για να αμφισβητήσει τις περικοπές που υλοποιούνται από πολλές κυβερνήσεις κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ρόλος του ENIL είναι να οργανώσει τις περιφερειακές συνεργασίες, έτσι ώστε οι χώρες να μπορούν να στηρίζουν η μία την άλλη όσον αφορά την καταπολέμηση της απώλειας των υπηρεσιών της Αυτόνομης Διαβίωσης.

Στις 13 Μαΐου 2011 πάνω από 10.000 άτομα με αναπηρία και υποστηρικτές τους διαδήλωσαν στο Λονδίνο μπροστά στο Κοινοβούλιο, διαμαρτυρόμενοι για τις περικοπές. Είχε τεράστια προσέλευση και φάνηκε η αλληλεγγύη των ατόμων με αναπηρία από όλες τις περιοχές του Ηνωμένου Βασιλείου. Νομίζω ότι τους επόμενους μήνες και χρόνια θα πρέπει να διατηρήσουμε αυτή τη δυναμική, να πιέζουμε τις ομάδες συμφερόντων και να συνεχίσουμε τις εκστρατείες για να εξουδετερώσουμε τις αρνητικές πτυχές της οικονομικής κρίσης. Τα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να δεχθούν δυσανάλογες περικοπές στις υπηρεσίες σε σύγκριση με τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Θα πρέπει επίσης να οργανωθούμε περισσότερο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF). Πρέπει να δράσουμε γρήγορα, μέσω μιας αποτελεσματικής στρατηγικής και να εξασφαλίσουμε ότι θα πάρουμε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το μέρος μας. Αυτή τη στιγμή χρειαζόμαστε κάθε υποστήριξη που μπορεί να επιφέρει αποτελεσματικές στρατηγικές και συνεργασίες που θα αμφισβητήσουν αυτές τις απάνθρωπες περικοπές. Αποτελούν απειλή για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματά μας. Όπως μου είπε πρόσφατα ένας συνάδελφος: «Δεν ανησυχούμε απλώς για τις περικοπές, είμαστε τρομοκρατημένοι!»

Ένας από τους κύριους στόχους του ENIL είναι «να οικοδομήσει και να συντονίσει ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αυτόνομη Διαβίωση». Πόσο κοντά νομίζετε ότι είστε στην επίτευξη αυτού του στόχου;

Έχουμε διανύσει πολύ δρόμο στην ανάπτυξη ενός συντονισμένου δικτύου για την Αυτόνομη Διαβίωση σε όλη την Ευρώπη. Ωστόσο, έχουμε ακόμα αρκετό δρόμο να διανύσουμε.

Νομίζω ότι έχουμε προχωρήσει σημαντικά τα τελευταία χρόνια με την οργάνωση των περιφερειακών ομάδων μας σε όλη την Ευρώπη. Αυτό επέτρεψε στο ENIL να εστιάσει την προσοχή του σε ορισμένες περιοχές κυρίως της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς επίσης και στη Νότια Ευρώπη. Μας πήρε πολλή χρόνια να ενδυναμώσουμε και να ενθαρρύνουμε τις χώρες της Νότιας Ευρώπης στην ανάπτυξη των υπηρεσιών της Αυτόνομης Διαβίωσης. Νομίζω ότι αυτό είχε να κάνει εν πολλοίς με την κουλτούρα της Μεσογείου, η οποία σε μεγάλο βαθμό κυριαρχείται από τη σκέψη ότι η οικογένεια αναλαμβάνει πάντα τη φροντίδα των μελών της με αναπηρία. Ήταν δύσκολη η κατάρριψη ορισμένων από αυτά τα στερεότυπα. Ακόμα και σε πολλές από τις βόρειες και δυτικές ευρωπαϊκές χώρες όταν άρχισε να αναπτύσσεται η Αυτόνομη Διαβίωση πριν από 30 χρόνια, αυτό ήταν ένα θέμα. Ακόμη θεωρούνταν ότι η μόνη διαθέσιμη επιλογή για τα άτομα με αναπηρία ώστε να ζουν ανεξάρτητα ήταν είτε μέσω της στήριξης της οικογένειας, είτε να αγοράσουν την υποστήριξη αν ήταν αρκετά πλούσια, είτε τελικά να ζουν σε ιδρύματα θέλοντας και μη!

Πιστεύω ότι το επόμενο έτος λόγω της οικονομικής κρίσης, θα δούμε μια ισχυρότερη περιφερειακή ανάπτυξη του δικτύου της Αυτόνομης Διαβίωσης σε όλη την Ευρώπη. Ελπίζω να αποδειχθεί σωστή η εκτίμησή μου, αλλά αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι είμαστε πολύ πιο κοντά στην επίτευξη του σκοπού μας, από ό, τι ήμασταν πριν από μερικά χρόνια. Η Αυτόνομη Διαβίωση ήρθε για να μείνει. Είναι μια πολύ ισχυρή φιλοσοφία και τρόπος ζωής ώστε να απορριφθεί. Έχει αλλιάξει τη ζωή χιλιάδων ατόμων με αναπηρία κατά τις τελευταίες δεκαετίες και πιστεύω ότι θα συνεχίσει να το κάνει. Ξέρω ότι είμαι αφοσιωμένος σε αυτό τον σκοπό, όπως είναι πολλοί από τους συναδέλφους μου, και είναι καθησυχαστικό αυτή την εποχή να βλέπουμε νέα άτομα με αναπηρία και νέα πρόσωπα να έρχονται και να αναλαμβάνουν από εμάς.

Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα

των Τάνια Κατσάνη και Μαρίλυ Χριστοφή*

Μέσα στη δίνη της οικονομικής κρίσης που βρίσκεται η Ελλάδα, ο τουρισμός συνεχίζει να αποτελεί για τη χώρα μας βασική πηγή εσόδων, αντίστοιχη τομέων βαριάς βιομηχανίας. Είναι επίσης γεγονός ότι η ζήτηση τουριστικών προϊόντων αυξάνεται σταθερά, παρά το γεγονός ότι πρόσκαιρα σε περιόδους οικονομικών ή κοινωνικών κρίσεων μπορεί να υπάρξει κάποια ύφεση αυτής της τάσης. Μάλιστα, οι προβλήψεις των τουριστικών πρακτόρων για το καλοκαίρι του 2011, ιδιαίτερα λόγω της άσχημης κατάστασης στις χώρες της Β. Αφρικής, κάνουν λόγο για αύξηση της τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Όπως είναι φυσικό, η ζήτηση αυτή δεν περιορίζεται σε ορισμένες μόνο κατηγορίες πολιτών, αντίθετα αφορά σε ευρύ φάσμα, μεταξύ αυτών και ατόμων χαμηλότερων εισοδημάτων. Αφορά επίσης και στα άτομα με αναπηρία αλλά και σε άλλες ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά (ηλικιωμένοι, οικογένειες με μικρά παιδιά κ.λπ.), που επιθυμούν ή θα επιθυμούσαν να αξιοποιήσουν τουριστικές προσφορές, εφόσον αυτές σχεδιαστούν κατά τέτοιο τρόπο που να αίρουν τα εμπόδια που ορθώνονται σήμερα.

Έτσι, λοιπόν, πέραν της υποχρέωσης για ισότιμη μεταχείριση των πολιτών, υπάρχουν σοβαροί

οικονομικοί και αναπτυξιακοί λόγοι που υπαγορεύουν πλέον την ανάγκη σχεδιασμού τουριστικής πολιτικής για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας, αναπηρίας και λοιπών χαρακτηριστικών, δηλαδή «Τουρισμού για Όλους». Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι ο όρος αυτός στη χώρα μας συχνά χρησιμοποιείται με λάθος τρόπο, κάνοντας αναφορά μόνο σε πολίτες χαμηλών εισοδημάτων. Σπανιότερα περιλαμβάνει πέραν αυτών και τα ηλικιωμένα άτομα (άνω των 65 ετών, που επίσης έχουν μειωμένα εισοδήματα λόγω συνταξιοδότησης) και ακόμη πιο σπάνια τα άτομα με αναπηρία.

Ο «τουρισμός για όλους» δεν αποτελεί πρόσθετο είδος τουρισμού, δεν είναι εναλλακτικός, θεματικός ή ειδικός τουρισμός αλλά είναι η γενική πλατφόρμα πάνω στην οποία πρέπει να βασιστούν όλα τα είδη τουρισμού (συμβατικά και εναλλακτικά ή θεματικά), συνεπώς και το ελληνικό τουριστικό προϊόν.

Η επένδυση στον «τουρισμό για όλους» είναι επένδυση στο μέλλον, με ωφέλειες για το σύνολο των εμπλεκόμενων παραγόντων στην τουριστική βιομηχανία: τόσο για τα ίδια τα άτομα με αναπηρία και γενικά τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, επιτρέποντάς τους να ασκήσουν το βασικό δικαίωμα για συμμετοχή στην αναψυχή, όσο και για όλους

* Η Τάνια Κατσάνη είναι Δημοσιογράφος στο Γραφείο Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. και η Μαρίλυ Χριστοφή είναι Τοπογράφος Μηχανικός, Εμπειρογνώμων Προσβασιμότητας, Συνεργάτης ΕΣΑμεΑ

τους παρόχους τουριστικών υπηρεσιών λόγω της αύξησης του αριθμού των δυνητικών πελατών. Φυσικό επακόλουθο είναι οι τόποι προορισμού που βελτιώνουν τις υποδομές τους, να γίνονται ανταγωνιστικότεροι και να αποκτούν προστιθέμενη αξία. Τέλος, ευνοείται η ίδια η χώρα ως τουριστικός προορισμός, λόγω αύξησης της ζήτησης.

Παρόλα αυτά η πλειοψηφία των παρόχων τουριστικών υπηρεσιών στη χώρα μας, αλλά και η ίδια η Πολιτεία, δεν έχουν ακόμη αντιληφθεί την οικονομική και κοινωνική σημασία του «τουρισμού για όλους». Πρόσφατα μάλιστα το ίδιο το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού υποβάθμισε από υποχρεωτική σε «επιθυμητή» τη δράση της διασφάλισης της προσβασιμότητας σε μουσεία και υποδομές αρμοδιότητάς του, όταν ο ίδιος ο Οικοδομικός Κανονισμός της χώρας την κατατάσσει στις υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούνται κατά την ανέγερση νέων και υφιστάμενων υποδομών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των χώρων συνάθροισης κοινού.

Είναι πια καιρός να αντιληφθούμε ότι η τουριστική πολιτική της χώρας, ως τμήμα της γενικότερης οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία πλέον βάσει των νεότερων ευρωπαϊκών επιταγών πρέπει να αποβλέπει στην αιεφόρο οικονομική ανάπτυξη, δεν μπορεί να αγνοεί τη διάσταση της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, δεν μπορεί να αγνοεί την ικανοποίηση των αναγκών μιας μεγάλης κατηγορίας πολιτών όπως είναι τα άτομα με αναπηρία. Οι ανάγκες αυτές ξεπερνούν την τοποθέτηση μιας ράμπας ή/και την κατασκευή ενός προσβάσιμου WC και επεκτείνονται σε όλο το φάσμα του τουριστικού «πακέτου», από τις μεταφορές και υποδομές μέχρι την ενημέρωση και πληροφόρηση, τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες κράτησης εισιτηρίων και την «εικονική» περιήγηση, την ξενάγηση στη νοηματική γλώσσα, τις παρουσιάσεις με κείμενα απλά και εύληπτα από όλους, την πρόσβαση σε αξιοθέατα φυσικού κάλλους κ.λπ.

Είναι πια καιρός να αντιληφθούμε ότι η τουριστική πολιτική της χώρας προϋποθέτει εθνικό σχέδιο, ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με την αναγκαιότητα αλλά και τη δυναμική του «τουρισμού για όλους», στενή συνεργασία με το εθνικό αναπηρικό κίνημα, δημιουργία προτύπων προσβάσιμων υπηρεσιών και ουσιαστική πιστοποίηση των πραγματικά προσβάσιμων υπηρεσιών.

«Περιπετειώδης» ιστορία ο τουρισμός στην Ελλάδα! δηλώνει ο Πρόεδρος της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων

Η οποιαδήποτε προσπέλαση των χώρων, έστω και με συνοδό, είναι ένα από τα κυρίαρχα ζητήματα για τον χώρο της κινητικής αναπηρίας και ξεκινά από το σπίτι, τη γειτονιά, τα μέσα μαζικής μεταφοράς και επεκτείνεται στη δυνατότητα του κινητικά αναπήρου να μπορεί να κινείται στο φυσικό και το δομημένο περιβάλλον και να συμμετέχει στα κοινωνικά δρώμενα. Η προσβασιμότητα είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητα ζωής του ατόμου με αναπηρία, όπως επισημαίνει ο Πρόεδρος της Εθνικής Ομοσπονδίας Κινητικά Αναπήρων (ΕΟΚΑ) Νικόλαος Σκόνης.

«Την προσβασιμότητα την εννοούμε ως ζωτική αλυσίδα, ως συνέχεια διαδρομής, προκειμένου να φτάσει κάποιος στον επιθυμητό προορισμό. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι έχει καθοριστική σημασία για έναν οποιοδήποτε χώρο να μπορείς να φτάσεις εκεί. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004 υπήρξε μια μικρή βελτίωση σε θέματα προσβασιμότητας στις πόλεις που φιλοξενούσαν ολυμπιακά αθλήματα, στο δομημένο περιβάλλον, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στα νοσοκομεία, στους χώρους διαμονής των επισκεπτών και στις αθλητικές εγκαταστάσεις. Στη συνέχεια όμως τα έργα αυτά εγκαταλείφθηκαν, καταστράφηκαν και σήμερα αποτελούν επικίνδυνες παγίδες για τους κινητικά αναπήρους. Αυτά σε μια ευρωπαϊκή πόλη που έχει προικισθεί με ιστορία, μνημεία και χώρους παγκόσμιου ενδιαφέροντος.

Οι πόλεις στερούνται αλυσίδας προσβασιμότητας για να είναι εφικτή η επισκεψιμότητα ακόμη και σε τουριστικούς χώρους που είναι προσβάσιμοι. Για τους κινητικά αναπήρους δεν έχει καμιά σημασία αν ένα τουριστικό αξιοθέατο είναι προσβάσιμο, όταν δεν έχεις τη δυνατότητα να το πλησιάσεις!

Ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, είτε στο κέντρο είτε στην περιφέρεια, που διαθέτουν προδιαγραφές προσβασιμότητας, είναι αυτές των πολλών αστέρων, απαγορευμένες στην πλειοψηφία των ΑμεΑ λόγω του υψηλού κόστους.

Η προσβασιμότητα στο φυσικό περιβάλλον, ιδιαί-

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

τερα στα πάρκα, δεν έχει τις παραμικρές προδιαγραφές προσβασιμότητας. Στην ουσία το φυσικό περιβάλλον είναι άβατο. Το ίδιο συναντά κανείς και στους χώρους αναψυχής, μιας και λίγοι είναι προσβάσιμοι. Όσο για περιηγήσεις σε ορεινές περιοχές για κινητικά αναπήρους, όπως συμβαίνει στην Ευρώπη, είναι αστέιο μόνο και να το αναφέρουμε.

Όσον αφορά στην πρόσβαση στο αγαθό του νερού, για τους ανθρώπους με κινητική αναπηρία δεν αποτελεί μόνο ψυχαγωγία και δροσιά αλλά ουσιαστική ανάγκη, συμβολή στην υγεία, τρόπο φυσιοθεραπείας και αποκατάστασης, μέσο για να περάσεις τη ζωή τον χειμώνα με λιγότερα προβλήματα. Πολλοί από εμάς στο νερό μπορούμε να κάνουμε κινήσεις, που η βαρύτητα εκτός νερού τις καθιστά απαγορευτικές και αδύνατες. Η προσβασιμότητα στις παραλίες της πατρίδας μας για τους βαριά κινητικά αναπήρους, είναι απαραίτητη ακόμα και στις εγκαταστάσεις του ΕΟΤ και εκεί όπου υπάρχουν γαλάζιες σημαίες. Ακόμα και στις πολυτελείς ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις! Για κινητικά αναπήρους με ελαφρότερες αναπηρίες, είναι περιστασιακά δυνατή».

Οι σύλλογοι ...τρέχουν και δεν φτάνουν!

Παραλίες, ξενοδοχεία, αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, αεροδρόμια και λιμάνια: πόσο προσβάσιμα

είναι; Υπάρχει πόλη που μπορεί να χαρακτηριστεί πραγματικά φιλική, και ανοιχτή σε όλους; Επίσημα στοιχεία, για την κατάσταση στην Ελλάδα σε αυτό τον τομέα, ουσιαστικά δεν υπάρχουν!

Η πιο ολοκληρωμένη και μεθοδική προσπάθεια, βασισμένη σε επιτόπιες αυτοψίες από ειδικά εκπαιδευμένους απογραφείς, έγινε από την Ε.Σ.Α.μεΑ. με την εκπόνηση του Οδηγού Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα (<http://www.esaea.gr/odigos>), ο οποίος όμως καλύπτει κυρίως τις πρωτεύουσες των νομών της χώρας.

Στο αφιέρωμα αυτό, οι ίδιοι οι σύλλογοι και τα σωματεία των ατόμων με αναπηρία ανά την Ελλάδα, ειδικά αυτά που βρίσκονται σε «κλασικές» τουριστικές περιοχές, θα μας δώσουν μια «γεύση» επί του θέματος...

Παγνιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία, Χίος - Στο νησί του Ομήρου

Η πόλη της Χίου διαθέτει ράμπες στα πεζοδρόμια (όχι όμως και οδηγούς τυφλών), στον Δημοτικό Κήπο και την κεντρική πλατεία Βουνακίου. Πολλά εμπορικά καταστήματα είναι προσβάσιμα, όπως επίσης εστιατόρια, καφετέριες και νυχτερινά κέντρα. Στη Χίο υπάρχουν αρκετά καταλύματα που μπορούν να φιλοξενήσουν άτομα με αναπηρία.

Πώς πάμε

Στο λιμάνι της Χίου υπάρχει προσβάσιμη αίθουσα αναμονής επιβατών, ενώ τα πλοία παλαιού τύπου εξυπηρετούν μερικώς τα ΑμεΑ (χρησιμοποιώντας το ασανσέρ προσωπικού) και διαθέτουν δύο καμπίνες προσβάσιμες. Δεν υπάρχει όμως πρόσβαση σε όλα τα επίπεδα του πλοίου. Τα νέου τύπου πλοία (ταχύπλοα) διαθέτουν καλύτερη πρόσβαση. Το αεροδρόμιο είναι προσβάσιμο και το προσωπικό είναι εκπαιδευμένο για την εξυπηρέτηση επιβατών με αναπηρία. Προσβάσιμο είναι και το Τηλεωνείο της Χίου. Ο Σύλλογος διαθέτει λευκό ταξί και μπορεί να εξυπηρετήσει ΑμεΑ. Επίσης, 8 στα 10 αστικά λεωφορεία είναι προσβάσιμα και διαθέτουν ειδικό χώρο για τα αναπηρικά αμαξίδια, κάτι που όμως δεν ισχύει για τα υπεραστικά λεωφορεία.

Ακιές

Η Χίος διαθέτει πολλές όμορφες παραλίες αλλά, παρά την πίεση που ασκεί ο Σύλλογος στους Δήμους ώστε να γίνουν έργα προσβασιμότητας, δεν εξυπηρετούνται απόλυτα οι ανάγκες των ΑμεΑ. Μερικώς προσβάσιμες παραλίες είναι οι ακόλουθες: Καρφάς, Κώμη, Παραλία Ναυτικού Ομίλου, Δασκαλόπετρα, Όρμος Λφω, Εμπορείός, Λιθί, Λευκάθια.

Άξια ...θέασης

Όσον αφορά τους χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και τα μνημεία του νησιού, το αρχαιολογικό μουσείο της Χίου είναι προσβάσιμο για άτομα με αναπηρία, ενώ η Βιβλιοθήκη Κοραή είναι μερικώς προσβάσιμη, αφού δεν υπάρχει πρόσβαση για τον δεύτερο όροφο του κτιρίου, όπου φιλοξενείται η συλλογή Αργέντη. Το Βυζαντινό Μουσείο (κλειστό αυτήν την περίοδο λόγω επισκευών), το Ναυτικό Μουσείο, το Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς και το Παλατάκι μέσα στο Κάστρο της Χίου δεν είναι προσβάσιμα. Γίνονται προσπάθειες, υπάρχει σχετική αλληλογραφία του συλλόγου με την 3η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, για να καταστεί προσβάσιμη η Νέα Μονή Χίου που έχει χαρακτηριστεί από την UNESCO ως μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς. Η πρόσβαση στη Μονή γίνε-

ται με προσθαφαιρούμενο διάδρομο, προσφορά μέλους του Συλλόγου.

Σωματείο Ατόμων με Αναπηρία Νομού Ζακύνθου «Οι Ποπολάροι» - Το πράσινο νησί του Δ. Σολωμού

Στην πόλη της Ζακύνθου, μέσα από το έργο της επιτροπής προσβασιμότητας του Δήμου, δημιουργήθηκαν και διαγραμματίστηκαν 14 θέσεις στάθμευσης αναπηρικών αυτοκινήτων. Το Σωματείο έχει ζητήσει να δημιουργηθούν νέες θέσεις στάθμευσης και σε τουριστικές περιοχές του νησιού. Στη πόλη της Ζακύνθου, τα περισσότερα καφέ και εστιατόρια έχουν φυσική πρόσβαση (ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες που λειτουργούν στους έξω χώρους), αλλά δύσκολα βρίσκει κανείς ειδικά διαμορφωμένες W.C. για άτομα με αναπηρία.

Πώς πάμε

Το αεροδρόμιο Ζακύνθου «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ» είναι προσβάσιμο και διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό για την εξυπηρέτηση ατόμων με κινητικά προβλήματα και όχι μόνο. Τα πλοία που μεταφέρουν επιβάτες από Ζάκυνθο - Κυλλήνη και το αντίστροφο, διαθέτουν το προσωπικό και την υλικοτεχνική υποδομή για τη διευκόλυνση των ατόμων με κινητικά προβλήματα. Το 2005

παραδόθηκε στο Σωματείο από το Υπουργείο Μεταφορών ειδικά διαμορφωμένο ΕΔΧ αυτοκίνητο (Λευκό Ταξί), για τις ανάγκες μεταφοράς των μελών του. Δυστυχώς όμως παρ' όλες τις προσπάθειες του Σωματείου το συγκεκριμένο όχημα είναι ακόμη παροπλισμένο.

Ακτές

Μετά από ενέργειες του Σωματείου, οι Δήμοι του νησιού ενημερώθηκαν για το Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» του Υπουργείου Εσωτερικών και την ενέργεια «Υποδομές πρόσβασης ΑμεΑ». Καρπός αυτής της προσπάθειας ήταν να ενταχθεί ο Δήμος Αλυκών - Ζακύνθου στο πρόγραμμα και να δημιουργήσει σύγχρονες προσβάσιμες παραλίες: παραλία Αλικανά - παραλία Αλυκών.

Άξια... θέσης

Μόνο το ισόγειο του Βυζαντινού Μουσείου είναι προσβάσιμο, αλλά δυστυχώς τα περισσότερα εκθέματα βρίσκονται στον 1ο όροφο. Εύκολα προσβάσιμα είναι: το Εκκλησιαστικό Μουσείο, ο Ιερός Ναός Αγίου Διονυσίου, το Μουσείο Εθνικής Αντίστασης - αν και συνιστάται συνοδός - και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Χέλημ. Δυσκολίες στην πρόσβαση υπάρχουν στο Μουσείο Σολωμού και Επιφανών Ζακύνθιων.

Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ

Καβάλας- Στην πόλη της ιστορίας

Στην όμορφη και φιλόξενη πόλη της Καβάλας το μεγαλύτερο μέρος του κέντρου είναι προσβάσιμο. Η παραλιακή και οι βασικότεροι δρόμοι του κέντρου διαθέτουν ράμπες, ενώ η πρόσβαση είναι εύκολη στην κεντρική πλατεία Ομονοίας, στον Δημοτικό Κήπο και στο πάρκο στο Φάληρο. Σε 16 ζεύγη φωτεινών σηματοδοτών έχει τοποθετηθεί ηχητικό σύστημα αναγγελίας του πράσινου. Η πόλη της Καβάλας δίνει τη δυνατότητα στα άτομα με κινητικά προβλήματα να κυκλοφορούν σ' αυτήν με ασφάλεια, ενώ παράλληλα γίνεται προσπάθεια από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για περαιτέρω βελτίωση στον σχεδιασμό, τη δημιουργία και τη διαχείριση ενός περιβάλλοντος φιλικού προς όλους. Στην πόλη, παραλιακά και στο κέντρο, ο επισκέπτης θα βρει αρκετά καταστήματα cafe, ταβέρνες, εστιατόρια κ.λπ.

Δημόσια προσβάσιμα κτήρια είναι η Δημοτική Βιβλιοθήκη, το κλειστό Κολυμβητήριο με δυνατότητα συμμετοχής στις ώρες κοινού (εκτός από τον Αύγουστο), το κλειστό αθλητικό κέντρο της Καλαμίτσας, ο Κινηματογράφος, το κτήριο του εμπορικού κέντρου Καβάλας, το Νοσοκομείο Καβάλας, το Δημαρχείο, το Δικαστικό Μέγαρο, το κτήριο της Περιφέρειας.

Πώς πάμε

Όλοι οι επιβατικοί σταθμοί σε αεροδρόμιο, αποβάθρα ferry boat και υπεραστικό ΚΤΕΛ είναι προσβάσιμοι. Απαιτούμενες υποδομές και προδιαγραφές προσβασιμότητας διαθέτει το ferry boat κλειστού τύπου Θάσος. Στην Καβάλα υπάρχει επίσης προσβάσιμο ταξί για τη μεταφορά επιβατών με κινητικές αναπηρίες.

Ακτές

Προσβάσιμες δημόσιες ακτές (με γαλάζια σημαία, ράμπες και ειδικούς χώρους υγιεινής για ΑμεΑ) είναι η ακτή Καλαμίτσας, η ακτή Περιγιαλίου και η ακτή Νέας Καρβάλης. Στις συγκεκριμένες ακτές οι παροχές είναι δωρεάν (ξαπλώστρες, ομπρέλλες). Επίσης υπάρχουν και ιδιωτικές οργανωμένες παραλίες με όλες τις απαιτούμενες υποδομές για τη φιλοξενία ΑμεΑ (πολυχώρος Batis).

Άξια... θέασης

Όσον αφορά τους χώρους αρχαιολογικού ενδια-

φέροντος προσβάσιμοι είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας, Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων, Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων (λόγω της μορφολογίας του εδάφους η παρουσία συνοδού κρίνεται απαραίτητη) και το Μουσείο Καπνού (το μοναδικό στην Ελλάδα).

Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία Επαρχίας Ρόδου - Το ηλιόλουστο νησί

Ένα από τα ωραιότερα νησιά της Ελλάδας είναι η Ρόδος, που χάρη στις φυσικές της ομορφιές και τα ιστορικά μνημεία της αποτελεί έναν από τους κορυφαίους παραθεριστικούς προορισμούς. Σε ένα νησί όπου η οικονομία του στηρίζεται στον τουρισμό, ο Σύλλογος ενημερώνει ότι έχουν γίνει αρκετές παρεμβάσεις και ενέργειες σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία. Υπάρχουν πάνω από 10 ξενοδοχεία πλήρως προσβάσιμα κατά την καλοκαιρινή περίοδο και δύο για τη χειμερινή.

Πώς πάμε

Το αεροδρόμιο και ο σταθμός υποδοχής στο λιμάνι είναι χώροι πλήρως προσβάσιμοι. Από 1992 κυκλοφορεί ειδικό διαμορφωμένο όχημα για τη μετακίνηση των ατόμων με κινητικές αναπηρίες που κατοικούν ή επισκέπτονται τη Ρόδο. Τα μέλη του Συλλόγου μετακινούνται δωρεάν ενώ οι υπόλοιποι επιβαρύνονται με το νόμιμο αντίτιμο που αναγράφεται στο ταξίμετρο, χωρίς να χρεώνονται επί πλέον οι αποσκευές ή τα βοηθήματα που συνοδεύουν το άτομο με αναπηρία. Επίσης, κυκλοφορούν δύο προσβάσιμα λεωφορεία της Δημοτικής Επιχείρησης ΡΟΔΑ, τα οποία όμως δεν έχουν συγκεκριμένα δρομολόγια ή ώρες.

Ακτές

Υπάρχουν δύο προσβάσιμες παραλίες, μία στην τοποθεσία Κιοτάρι και η άλλη στην Τσαμπίκα. Φέτος θα γίνουν προσβάσιμες και δύο παραλίες της πόλης της Ρόδου στη θέση Έλλη.

Άξια... θέασης

Οι αρχαιολογικοί χώροι δεν είναι όλοι καθολικά προσβάσιμοι. Ο εσωτερικός χώρος του Καστέλλο είναι προσβάσιμος μόνο στο ισόγειο. Το Λαογραφικό Μουσείο Ρόδου είναι πλήρως προσβάσιμο. Προσβάσιμη είναι και η Φάρμα Ρόδου. Δυσκολίες στην πρόσβαση συναντώνται στις Πηγές Καλλιθέας. Για να επισκεφθεί ένα άτομο με κινητική ανα-

ΡΕΘΥΜΝΟ

ΡΕΘΥΜΝΟ

νηρία τη Μεσαιωνική Πόλη συνήθως χρειάζεται συνοδό. Έχει ζητηθεί και επιτευχθεί από τον Δήμο Ροδίων και το Υπουργείο Τουρισμού η αγορά 10 ηλεκτροκίνητων καροτσιών, προκειμένου τα άτομα με αναπηρία να επισκέπτονται τη Μεσαιωνική Πόλη.

Σωματείο Ατόμων με Αναπηρία Ρεθύμνης - Συνάντηση Ανατολής και Δύσης

Το Σωματείο ΑμεΑ Ρεθύμνης μας προσκαλεί σε μια πόλη πασίγνωστη για την αγάπη της στην παράδοση! Με τις αναπηλάσεις που πραγματοποιήθηκαν και αυτές που βρίσκονται σε εξέλιξη, η πόλη του Ρεθύμνου είναι απόλυτα προσβάσιμη στα ΑμεΑ. Τα πεζοδρόμια, οι πλατείες και τα πάρκα διαθέτουν ράμπες με πολύ καλή κλίση, διαδρόμους όδευσης τυφλών, κοινόχρηστες προσβάσιμες τουαλέτες σε 3 κεντρικά σημεία, οπτική σήμανση και 17 θέσεις στάθμευσης οχημάτων ΑμεΑ. Σε 7 κεντρικές διασταυρώσεις υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες που διαθέτουν ηχητική σήμανση, η οποία όμως δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμα. Το Σπίτι του Πολιτισμού, στο οποίο πραγματοποιούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις, ημερίδες, συναυλίες και άλλα δρώμενα, είναι απόλυτα προσβάσιμο και διαθέτει προσβάσιμη τουαλέτα. Στην Παλιά Πόλη υπάρχουν μνημεία, μουσουλμανικά τεμένη, μιναρέδες, μουσείο, τα οποία είναι όμως είναι δύσκολα προσβάσιμα.

Ανατολικά της πόλης, ο παραλιακός δρόμος από την πλευρά της θάλασσας είναι ένας μεγάλος πεζόδρομος, με ράμπες και ξύλινους διαδρόμους που οδηγούν στην αμμουδιά. Στον πεζόδρομο υπάρχουν 3 θέσεις parking αναπηρικών αυτοκινή-

των. Στην απέναντι πλευρά, σε όλη αυτή τη διαδρομή υπάρχουν ξενοδοχεία, καταστήματα, εστιατόρια, καφετέριες κ.ά. Το Ρέθυμνο διαθέτει πολλά ξενοδοχεία και καταλύματα μεγάλα και μικρά, εκ των οποίων τα περισσότερα είναι προσβάσιμα.

Πώς πάμε

Το λιμάνι και το ΚΤΕΛ είναι προσβάσιμα. Η συγκοινωνία στην πόλη με το αστικό ΚΤΕΛ είναι συχνή και με προσβάσιμα λεωφορεία. Τα υπεραστικά λεωφορεία όμως δεν είναι προσβάσιμα. Επίσης, λειτουργεί το λευκό ταξί του σωματείου.

Ακιές

Στην παραλία στο κέντρο της πόλης, στον πεζόδρομο υπάρχουν ράμπες και στη συνέχεια υπάρχουν ξύλινοι διάδρομοι που οδηγούν στην αμμουδιά. Δεν υπάρχει όμως γερανάκι για τη διευκόλυνση των ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο προς και από τη θάλασσα. Η παραλία αυτή είναι πανέμορφη και πεντακάθαρη με γαλάζιες σημαίες.

Άξια... θέσης

Στον περιφερειακό δρόμο από το ενετικό λιμάνι και δυτικά υπάρχουν ουζερί, θερινές ταβέρνες στις οποίες έχει πρόσβαση μόνο στα τραπεζάκια που βρίσκονται στην πλευρά της θάλασσας. Ο περιφερειακός δρόμος βρίσκεται στη σκιά του ενετικού φρουρίου της Φορτέτζας, που είναι χτισμένη στο ψηλότερο σημείο του λόφου της παλιάς πόλης. Για να φτάσει κανείς ως το φρούριο υπάρχει προσβάσιμος δρόμος. Εκεί υπάρχει το τζαμί Σουλτάν Ιμπραήμ, το οποίο είναι δύσκολα προσβάσιμο σε αναπηρικό αμαξίδιο. Το τζαμί Βελί Πασά στη νέα πόλη, όπου στεγάζεται το παλαιοντολογικό μουσείο Γουλιανδρή, είναι προσβάσιμο σε ικανοποιητικό βαθμό.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 181/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για τα δικαιώματα των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004

της *Μαρίλυς Χριστοφή**

Οι επιβάτες με αναπηρία βιώνουν μέχρι σήμερα πλήθος εμποδίων κατά τις μετακινήσεις τους με λεωφορείο ή/και πούλμαν, ειδικότερα όσον αφορά στη χρήση υποδομών, το σχεδιασμό των οχημάτων αλλά και τη συμπεριφορά του προσωπικού. Αυτό σημαίνει ότι πολλά άτομα σήμερα εμποδίζονται, αν και έχουν το δικαίωμα, να επωφεληθούν από τις υπηρεσίες μεταφοράς με λεωφορείο ή/και πούλμαν, που είναι συνήθως ο πιο οικονομικός τρόπος μετακίνησης. Υπάρχει έλλειψη πληροφοριών σχετικά με την προσβασιμότητα των υπηρεσιών λεωφορείων, αλλά και σοβαρή έλλειψη διαθέσιμων πληροφοριών σε προσβάσιμη μορφή. Χαμηλού επιπέδου υποστηρικτικές υπηρεσίες, αδυναμία πρόσβασης στα οχήματα και ελλιπής πληροφόρηση σχετικά με την προσβασιμότητα των συνδυασμένων μεταφορών καθιστούν τις υπηρεσίες μεταφοράς με λεωφορεία και πούλμαν απαγορευτική επιλογή για τα άτομα με αναπηρία.

Μετά από μια μακρά και δύσκολη διαδικασία διαπραγματεύσεων, που ξεκίνησε το 2008 και αφού η πρόταση υποβλήθηκε σε τρεις αναγνώσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο

Υπουργών της Ε.Ε., ο Κανονισμός που αφορά στα δικαιώματα των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν εγκρίθηκε τελικά στις 16 Φεβρουαρίου 2011, με στόχο τη θέσπιση ενός συνόλου δικαιωμάτων για όλους τους επιβάτες, αλλά και εξειδικευμένων δικαιωμάτων για τους επιβάτες με αναπηρία.

Στο σκεπτικό της πρότασης του Κανονισμού, εξηγείται ότι η δυνατότητα χρήσης των λεωφορείων και πούλμαν είναι περιορισμένες για τα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η ένταξή τους στην κοινωνία. Τονίζεται επίσης ότι η διασφάλιση ενός βασικού και παρόμοιου συνόλου δικαιωμάτων για τους επιβάτες όλων των μέσων μεταφοράς σε όλη την ΕΕ είναι αναγκαία, προκειμένου να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την ολοκλήρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της ενιαίας αγοράς, στη βάση της μη διάκρισης σε βάρος κανενός πολίτη.

Αν και το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού περιορίζεται μόνο σε επιβάτες που ταξιδεύουν με τακτικά δρομολόγια, με σημείο επι/αποβίβασης στο έδαφος ενός κράτους μέλους και για προγραμματισμένη απόσταση τουλάχιστον 250χλμ.,

* Η Μαρίλυ Χριστοφή είναι Τοπογράφος Μηχανικός, Εμπειρογνώμων Προσβασιμότητας, Συνεργάτης ΕΣΑμεΑ

εν τούτοις ο Κανονισμός περιέχει ειδική διάταξη γενικής εφαρμογής που αναγνωρίζει το δικαίωμα σε άτομα με αναπηρία που ταξιδεύουν και με έκτακτες γραμμές (δηλ. γραμμές που έχουν συσταθεί για να μεταφέρουν ομάδες επιβατών κατόπιν πρωτοβουλίας του πελάτη ή του ίδιου του μεταφορέα) να αποζημιώνονται με αποζημίωση ίση με το πλήρες κόστος της επισκευής ή της αντικατάστασης αναπηρικών αμαξιδίων ή άλλου εξοπλισμού κινητικότητας ή υποστηρικτικών συσκευών, καθιστώντας τους μεταφορικούς φορείς και τους φορείς διαχείρισης τερματικών σταθμών υπεύθυνους της απώλειας ή των ζημιών που προκλήθηκαν σε αυτά. Επίσης κάποιες διατάξεις εφαρμόζονται και σε δρομολόγια που καλύπτουν αποστάσεις μικρότερες των 250χλμ., ενώ οι διατάξεις του Κανονισμού εν γένει αναφέρονται σε ελάχιστες υποχρεώσεις μη εμποδίζοντας τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ευνοϊκότερα μέτρα.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, τα άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα θα πρέπει να γίνονται δεκτά για μεταφορά, χωρίς η αναπηρία τους ή η μειωμένη κινητικότητα τους να συνιστούν λόγο άρνησης της μεταφοράς τους, εκτός αν υπάρχουν αιτιολογημένοι λόγοι που σχετίζονται με λόγους υγείας και ασφάλειας ή με τον σχεδιασμό των οχημάτων ή την υποδομή. Εάν μεταφορέας, ταξιδιωτικός πράκτορας ή διοργανωτής ταξιδιών αρνηθεί να δεχθεί κράτηση, να εκδώσει ή να παράσχει κατ'άλληλο τρόπο εισιτήριο ή να επιβιβάσει άτομο λόγω αναπηρίας ή μειωμένης κινητικότητας για τους παραπάνω λόγους, το άτομο αυτό μπορεί να ζητήσει να συνοδευτεί από άλλο άτομο της επιλογής του, το οποίο δύναται να του παράσχει τη συνδρομή που χρειάζεται, ώστε να εκλείψουν οι λόγοι αυτοί. Τότε ο συνοδός μεταφέρεται δωρεάν και,

όταν είναι εφικτό, του παραχωρείται θέση δίπλα στο άτομο με αναπηρία ή το άτομο με μειωμένη κινητικότητα.

Τα άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα θα πρέπει να διαθέτουν δικαίωμα δωρεάν παροχής συνδρομής στους τερματικούς σταθμούς και επί των οχημάτων, εφόσον δηλώσουν την ανάγκη για παροχή συνδρομής το αργότερο 36 ώρες πριν από τη στιγμή που απαιτείται η συνδρομή, και εφόσον το ενδιαφερόμενο άτομο παρουσιαστεί στο καθορισμένο σημείο:

- i) την ώρα που έχει προκαθορισθεί από τον μεταφορέα, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 60 λεπτά πριν από τη γνωστοποιημένη ώρα αναχώρησης, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί βραχύτερο χρονικό διάστημα μεταξύ μεταφορέα και επιβάτη, ή
- ii) εάν δεν έχει οριστεί ώρα, το αργότερο 30 λεπτά πριν από τη γνωστοποιημένη ώρα αναχώρησης.

Σε κάθε άλλη περίπτωση ο Φορέας υποχρεούται στην καταβολή κάθε εύλογης προσπάθειας εξυπηρέτησης αυτών.

Κατά τον σχεδιασμό νέων τερματικών σταθμών, καθώς και σε περιπτώσεις εκτενών εργασιών ανακαίνισης, οι φορείς διαχείρισης των τερματικών σταθμών θα πρέπει να προσπαθούν να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του «Σχεδιασμού για Όλους». Θα πρέπει να καθορίζουν σταθμούς και σημεία όπου τα εν λόγω άτομα μπορούν να γνωστοποιούν την άφιξή τους και να ζητούν συνδρομή.

Επίσης, οι μεταφορείς θα πρέπει, κατά το δυνατόν, να λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω ανάγκες όταν αποφασίζεται ο εξοπλισμός νέων και πρόσφατα ανακαινισμένων οχημάτων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να βελτιώσουν την υφιστάμενη υποδομή, όπου απαιτείται, προκειμένου να δοθεί στους μεταφορείς η δυνατότητα να διασφαλίζουν την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και να παρέχουν την κατάλληλη συνδρομή.

Το προσωπικό τους, συμπεριλαμβανομένων των οδηγών, θα πρέπει να έχει εκπαιδευθεί κατάλληλα ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα. Προκειμένου να εξασφαλιστεί συνοχή μεταξύ της εισαγωγής των απαιτήσεων κατάρτισης και των προθεσμιών που ορίζονται σε αυτές τις οδηγίες, μπορεί να δοθεί δυνατότητα εξαιρέσεως για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Θα πρέπει να ζητείται η γνώμη ή η συμμετοχή των οργανώσεων που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία ή άτομα με μειωμένη κινητικότητα στην προετοιμασία του περιεχομένου της κατάρτισης σε θέματα αναπηρίας.

Όλες οι βασικές πληροφορίες που παρέχονται στους επιβάτες λεωφορείων και πούλμαν, πριν από το ταξίδι και κατά τη διάρκειά του, θα πρέπει επίσης να παρέχονται, κατόπιν αιτήματος, σε εναλλακτική μορφή, προσιτή σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα, όπως μεγάλα στοιχεία, απλή γλώσσα, γραφή Braille, ηλεκτρονικές ανακοινώσεις προσβάσιμες με κατάλληλη προσαρμοσμένη τεχνολογία ή ταινίες ήχου.

Θα πρέπει να περιοριστεί η ταλαιπωρία την οποία υφίστανται οι επιβάτες, εξαιτίας της ματαίωσης ή της σημαντικής καθυστέρησης του ταξιδιού τους. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να παρέχεται στους επιβάτες που αναχωρούν από τερματικούς σταθμούς κατάλληλη φροντίδα και ενημέρωση κατά τρόπο προσβάσιμο σε όλους. Επίσης, οι επιβάτες θα πρέπει να μπορούν να ακυρώνουν το ταξίδι τους και να τους επιστρέφεται το αντίτιμο του εισιτηρίου ή να συνεχίζουν το ταξίδι τους ή να τους προσφέρεται μεταφορά με άλλο δρομολόγιο υπό ικανοποιητικές συνθήκες. Εάν οι μεταφορείς δεν παρέχουν στους επιβάτες την αναγκαία συνδρομή, οι επιβάτες θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα χρηματικής αποζημίωσης.

Με τη σύμπραξη των ενδιαφερομένων, των επαγγελματιών ενώσεων και των σωματείων πελατών, επιβατών, ατόμων με αναπηρία και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, οι μεταφορείς θα πρέπει να συνεργάζονται για τη θέσπιση ρυθμίσεων σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ενημέρωσης, της φροντίδας και της συνδρομής που παρέχονται στους επιβάτες εφόσον διακοπεί το ταξίδι τους, ιδίως δε σε περίπτωση μακράς καθυστέρησης ή ματαίωσης του ταξιδιού, με ιδιαίτερη έμφαση στους επιβάτες με ειδικές ανάγκες λόγω αναπηρίας, μειωμένης κινητικότητας, ασθένειας, προχωρημένης ηλικίας και εγκυμοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των συνοδών και των επιβατών που ταξιδεύουν με μικρά παιδιά.

Ο παρών Κανονισμός αρχίζει να εφαρμόζεται από τον 1η Μαρτίου 2013.

Το πρωτότυπο κείμενο του Κανονισμού είναι διαθέσιμο στα ελληνικά στην παρακάτω διεύθυνση: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:055:0001:0012:EL:PDF>

1. Εισαγωγή

Δεκατρία χρόνια μετά τη θέσπιση του Ν.2643/1998 «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών»¹ και το σύνολο των ατόμων με αναπηρία εξακολουθεί να παραμένει άνεργο και οικονομικά ανεργό. Έξι χρόνια σχεδόν μετά τη θέσπιση του Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»² και ακόμη διαπιστώνονται προβλήματα εφαρμογής, δεδομένου ότι οι καταγγελίες των ατόμων με αναπηρία προς τους φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης είναι ελάχιστα σε σχέση με τις διακρίσεις που αντιμετωπίζουν καθημερινά στον εργασιακό χώρο.

Η οικονομική κρίση επίσης αυξάνει και εντείν

νει τις διακρίσεις που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα της Έρευνας Κοινής Γνώμης του «Ειδικού Ευρωβαρόμετρου 'Διακρίσεις στην ΕΕ το 2009'»³, σύμφωνα με τα οποία, οι Ευρωπαίοι πολίτες σε ποσοστό 56% - έναντι 77% των ελλήνων - πιστεύουν ότι η οικονομική κρίση θα οδηγήσει σε αύξηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας στην αγορά εργασίας.

Τα προαναφερθέντα θεσμικά εργαλεία που χρησιμοποιεί η ελληνική Πολιτεία για την προώθηση της απασχόλησης και της εργασίας των ατόμων με αναπηρία στη χώρα ακόμη και εάν έχουν κάποια θετικά αποτελέσματα, ωστόσο στο σύνολό τους αποδεικνύονται πλέον αναποτελεσματικά. Η οικονομική κρίση απαιτεί την εφαρμογή πρόσθετων μέτρων, όχι μόνο για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ

Το Άρθρο 27 “Εργασία και Απασχόληση”

ατόμων με αναπηρία στην ελεύθερη αγορά εργασίας που στο σύνολό τους βρίσκονται «εκτός», και τη μείωση των διακρίσεων που ήδη υφίστανται, αλλά και για τη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και την αντιμετώπιση του ενδεχόμενου δημιουργίας νέων διακρίσεων και αποκλεισμών σε βάρος τους. Επίσης η συρρίκνωση τόσο του κοινωνικού κράτους όσο και της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα δημιουργούν ένα νέο πλαίσιο που πρέπει λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών και μέτρων, αλλά και κατά τη διατύπωση και

υποβολή διεκδικήσεων και αξιώσεων, δίνοντας έμφαση στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στην ελεύθερη αγορά εργασίας.

Το εθνικό αναπηρικό κίνημα απαιτεί μια πιο συνολική αντιμετώπιση του ζητήματος της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία μέσω του σχεδιασμού και της εφαρμογής μιας εθνικής στρατηγικής στη βάση των επιταγών του Άρθρου 27 «Εργασία & Απασχόληση» της Διεθνούς Σύμβασης των Ατόμων με Αναπηρία του Ο.Η.Ε. Τί όμως το Άρθρο αυτό υπαγορεύει;

¹ Αρ. ΦΕΚ 220 Α'/28.09.1998

² Αρ. ΦΕΚ 16 Α'/27.01.2005

³ «Special Eurobarometer No 317 'Discrimination in the EU in 2009'/Directorate General Employment, Social Affairs and Equal Opportunities- European Commission»

Άρθρο 27 «Εργασία και Απασχόληση»

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα στην εργασία των ατόμων με αναπηρίες, σε ίση βάση με τους άλλους. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα στην ευκαιρία να ζουν από εργασία που επιλέγεται ελεύθερα ή είναι αποδεκτή σε μια αγορά εργασίας και σε ένα εργασιακό περιβάλλον που είναι ανοικτό, ενιαίο και προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρίες. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν και διασφαλίζουν την άσκηση του δικαιώματος στην εργασία, περιλαμβανομένων και εκείνων που αποκτούν μια αναπηρία κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα, και μέσω της νομοθεσίας, ώστε, μεταξύ άλλων:
  - α. Να απαγορεύουν τις διακρίσεις βάσει της αναπηρίας, σχετικά με όλα τα θέματα που σχετίζονται με όλες τις μορφές απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των όρων πρόσληψης, μίσθωσης και απασχόλησης, συνέχισης της απασχόλησης, εξέλιξης της σταδιοδρομίας και ασφαλών και υγιών συνθηκών εργασίας,
  - β. Να προστατεύουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, σε ίση βάση με τους άλλους, για δίκαιες και ευνοϊκές συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων και των ίσων ευκαιριών και της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας, των ασφαλών και υγιών συνθηκών εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της προστασίας από παρενοχλήσεις και της αποκατάστασης των παραπόνων,
  - γ. Να διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες είναι σε θέση να ασκούν τα εργασιακά και συνδικαλιστικά δικαιώματά τους, σε ίση βάση με τους άλλους,
  - δ. Να δίδουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρίες να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στα γενικά, τεχνικά προγράμματα και προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού, τις υπηρεσίες διορισμού και την επαγγελματική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση,
  - ε. Να προάγουν τις ευκαιρίες απασχόλησης και εξέλιξης στη σταδιοδρομία για τα άτομα με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, καθώς επίσης και τη βοήθεια σε σχέση με την εύρεση, απόκτηση, διατήρηση και επιστροφή στην απασχόληση,
  - στ. Να προάγουν τις ευκαιρίες για αυτοαπασχόληση, το επιχειρηματικό πνεύμα, την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και την έναρξη ατομικών επιχειρήσεων,
  - ζ. Να απασχολούν άτομα με αναπηρίες στο δημόσιο τομέα,
  - η. Να προάγουν την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες στον ιδιωτικό τομέα, μέσω κατάλληλων πολιτικών και μέτρων, τα οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνουν προγράμματα θετικής δράσης, κίνητρα και άλλα μέτρα,
  - θ. Να διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες στον εργασιακό χώρο,
  - ι. Να προάγουν την απόκτηση, από τα άτομα με αναπηρίες, επαγγελματικής εμπειρίας στην ανοικτή αγορά εργασίας,
  - κ. Να προάγουν την επαγγελματική αποκατάσταση, τη διατήρηση της εργασίας και τα προγράμματα επιστροφής στην εργασία για τα άτομα με αναπηρίες.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες δεν κρατούνται υπό συνθήκες δουλείας ή υποτέλειας και ότι προστατεύονται, σε ίση βάση με τους άλλους, από την καταναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία.

Επίσημη μετάφραση: Υπουργείο Εξωτερικών, 2007

2. Η σημασία του Άρθρου 27

Η διαφορά του Άρθρου 27 από τον Κανόνα 7 «Απασχόληση» των «Πρότυπων Κανόνων του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για την Εξίσωση των Ευκαιριών των Ατόμων με Αναπηρία» όσον αφορά στον τρόπο προσέγγισης του ζητήματος της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία είναι ότι για πρώτη φορά αναγνωρίζεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ελεύθερη επιλογή της εργασίας και στον βιοπορισμό τους από αυτήν (παρ.1).

Η πιο σημαντική όμως διαφορά μεταξύ της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και των Πρότυπων Κανόνων του Ο.Η.Ε. είναι ότι οι Πρότυποι Κανόνες εκφράζουν την ηθική και πολιτική δέσμευση των κρατών - μελών να αναλάβουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την εξίσωση των ευκαιριών των ατόμων με αναπηρία, ενώ η Σύμβαση αποτελεί ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο που οδηγεί σε αγωγίμες αξιώσεις. Αυτό σημαίνει για τα κράτη που την έχουν προσυπογράψει και επικυρώσει ότι οφείλουν να ενσωματώσουν στο εθνικό τους δίκαιο και στην εσωτερική έννομη τάξη τους το σύνολο των Άρθρων που περιλαμβάνονται σ' αυτήν και ως εκ τούτου και τις επιταγές του Άρθρου 27.

Μια σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ του Άρθρου 27 της Σύμβασης και του Ν.3304/2005 είναι ότι ενώ στη Σύμβαση αναφέρεται ρητώς πως η άρνηση παροχής «εύηλων προσαρμογών» συνιστά διάκριση (Άρθρο 2 «Ορισμοί»), στον Νόμο δεν περιλαμβάνεται στις μορφές διακρίσεων που ο ίδιος ορίζει⁴, παρόλο που η παροχή τους αποτελεί μέτρο προώθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Υπό το πρίσμα αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να συμπεριλάβουν τις «εύηλες προσαρμογές» στη νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων που υποχρεούνται να θεσπίσουν για να προάγουν την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, μετατρέποντας έτσι την εφαρμογή των «εύηλων προσαρμογών» από δυναμική σε υποχρεωτική. Για τη Σύμβαση η άρνηση παροχής «εύηλων προσαρμογών» συνιστά διάκριση ανεξαρτήτως του καθεστώτος, είδους και μορφής απασχόλησης, καθώς και του τρόπου που τα άτομα με αναπηρία έχουν

προσληφθεί (π.χ. μέσω ενός συστήματος ποσό-σωσης, γραπτών διαγωνισμών, διαγωνισμών με κριτήρια κ.λπ.).

Επιπρόσθετα, επειδή σύμφωνα με την παρ.1, στόχο είναι το εργασιακό περιβάλλον πρέπει να «...είναι ανοικτό, ενιαίο και προσβάσιμο..», οι «εύηλες προσαρμογές» και η προσβασιμότητα συνιστούν σημαντικά εργαλεία για την επίτευξή του.

3. Πεδίο εφαρμογής

Οι επιταγές του Άρθρου 27 αφορούν όλα τα άτομα με αναπηρία, ανεξαρτήτως κατηγορίας και βαρύτητας αναπηρίας, όλα τα καθεστώτα, είδη και μορφές απασχόλησης (π.χ. εξαρτημένη, αυτο-απασχόληση, επιχειρηματικότητα δραστηριότητα, τηλεργασία, προστατευμένη, υποστηριζόμενη, μερική, πλήρης, εκ περιτροπής, με σύμβαση ορισμένου χρόνου, αορίστου κ.λπ.), όλους τους τομείς απασχόλησης (π.χ. δημόσιος τομέας, ιδιωτικός τομέας, κοινωνική οικονομία και εν γένει του Μη Κερδοσκοπικού Τομέα), το σύνολο των όρων πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση (π.χ. κριτήρια επιλογής, όροι πρόσληψης, όροι υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης κ.λπ.), το σύνολο των όρων και συνθηκών εργασίας (π.χ. απολύσεις, αμοιβές, υγεία και ασφάλεια στην εργασία, κοινωνική ασφάλιση κ.λπ.), όλες τις φάσεις του εργασιακού βίου (π.χ. εύρεση εργασίας, απόκτηση εργασίας, εξέλιξη στην εργασία, διατήρηση εργασίας, επιστροφή στην εργασία), την επαγγελματική και συνδικαλιστική δράση, όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, όλα τα είδη επαγγελματικής κατάρτισης και όλες τις υπηρεσίες απασχόλησης.

4. Διευκρινήσεις*

Δεδομένου ότι στην παράγραφο 1, εδάφιο α, αναφέρεται το εξής: «...*Να απαγορεύουν τις διακρίσεις βάσει της αναπηρίας, σχετικά με όλα τα θέματα που σχετίζονται με όλες τις μορφές απασχόλησης.....*», αυτό σημαίνει ότι και οι εναλλακτικές μορφές απασχόλησης, όπως είναι η «προστατευμένη» και «υποστηριζόμενη» απασχόληση, πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τις επιταγές της Σύμβασης. Κύριος σκοπός των Συμβαλλόμενων Κρατών πρέπει να είναι η ένταξη των ατόμων

4 Βλ. άρθρο 7 του Ν.3304/2005 για τις μορφές διάκρισης.

* Οι ενότητες 4 και 5 του παρόντος βασίζονται στο κείμενο της Διεθνούς Συμμαχίας για την Αναπηρία με τίτλο: «International Disability Alliance's Forum for the Convention on the Rights of Persons with Disabilities - Contribution to the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights' thematic study to enhance awareness and understanding of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, focusing on legal measures key for the ratification and effective implementation of the Convention», Geneva, September 2008

με αναπηρία στην ανοιχτή αγορά εργασίας και όχι σε «ειδικά» και «προστατευμένα» περιβάλλοντα. Ως εκ τούτου, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να καταστήσουμε ικανά τα άτομα με αναπηρία - ακόμη και εάν λόγω του είδους και της βαρύτητας της αναπηρίας τους δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις - προκειμένου να επιδιώξουν την ένταξή τους στην ανοιχτή αγορά εργασίας. Οι εναλλακτικές μορφές απασχόλησης (π.χ. «προστατευόμενη», «υποστηριζόμενη» κ.λπ.) συνάδουν πλήρως με τις υπαγορεύσεις του Άρθρου 27 και ως εκ τούτου μπορούν όχι μόνο να εξακολουθήσουν να υφίστανται, αλλά και να ενισχυθούν, μόνο όμως υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται ως μεταβατικές μέθοδοι ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην ανοιχτή αγορά εργασίας ή στην κοινωνική οικονομία. Κάποιες φορές μάλιστα κάτω από την ταμπέλα «προστατευόμενη», «υποστηριζόμενη» ή ακόμη και «ειδική απασχόληση» («special employment») μπορεί όχι μόνο να καταπατούνται τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, αλλά και να συγκαλύπτονται καταστάσεις εκμετάλλευσης.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Άρθρο 27 κάθε μορφή απασχόλησης θεωρείται απασχόληση. Για αυτό το λόγο θα πρέπει να διασφαλίζονται τα εργασιακά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία που απασχολούνται και στις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης.

5. Τα μέτρα²

(ενδεικτική αναφορά)

α) Προστασία των ατόμων με αναπηρία από κάθε μορφής διάκριση (βλ. παρ. 1, εδάφια α,β,γ,ε,θ,ι). Βασικό στοιχείο της νομοθεσίας για την προώθηση του ανθρώπινου δικαιώματος των ατόμων με αναπηρία στην εργασία πρέπει να είναι η προστασία από κάθε μορφής διάκρισης («άμεση διάκριση», «έμμεση διάκριση», «παρενόχληση», «εντολή για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης», «εύλογες προσαρμογές») κατά μήκος του πεδίου εφαρμογής του Άρθρου 27. Επίσης απαραίτητη είναι η παροχή τεχνικής υποστήριξης για την κατά περίπτωση μελέτη παροχής «εύλογων προσαρμογών», καθώς και η παροχή στους εργοδότες επιχορηγήσεων για «εύλογες προσαρμογές» προκειμένου να μην μπορούν να αρνηθούν την εφαρμογή τους επικαλούμενοι τη δικαιολογία της δυσανάλογης επιβάρυνσης. Από την παροχή «εύλογων προσαρμογών» πρέπει να μπορούν να ωφεληθούν

και οι εργαζόμενοι που απέκτησαν αναπηρία κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου μέσω της τοποθέτησής τους σε διαφορετική θέση εργασίας, παρόμοιας κατηγορίας, στην ίδια υπηρεσία ή οργανισμό ή επιχείρηση.

β) Εφαρμογή θετικών μέτρων δράσης (βλ. παρ. 1, εδάφια ε,ζ,η,κ). Πέραν της θέσπισης νομοθεσίας καταπολέμησης των διακρίσεων, πρέπει να εφαρμοστούν μια σειρά θετικά μέτρα δράσης, όπως: η παροχή, στην περίπτωση πρόσληψης ατόμων με αναπηρία, οικονομικών κινήτρων προς τους εργοδότες (π.χ. φοροαπαλλαγές, επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών κ.λπ.), η εφαρμογή εκστρατειών ευαισθητοποίησης γύρω από τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία, η προστασία των ατόμων με αναπηρία από τις απολύσεις και η διατήρηση στις υφιστάμενες θέσεις εργασίας τους, η προώθηση της επαγγελματικής αποκατάστασης και η επιστροφή στην εργασία εκείνων των ατόμων που αποκτούν αναπηρία κατά τη διάρκεια της ζωής τους, η παροχή βοήθειας για την εξεύρεση και απόκτηση εργασίας, η πριμοδότηση στους διαγωνισμούς δημόσιας προμήθειας εκείνων των επιχειρήσεων που απασχολούν συγκεκριμένο ποσοστό ατόμων με αναπηρία.

γ) Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε γενικά προγράμματα και υπηρεσίες που προωθούν την απασχόληση (βλ. παρ. 1, εδάφια δ,στ,ι). Πρέπει να προβλέπεται η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας: στα γενικά προγράμματα τεχνικής και επαγγελματικής καθοδήγησης (π.χ. προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού κ.λπ.), στις υπηρεσίες διορισμού (π.χ. Ο.Α.Ε.Δ., Α.Σ.Ε.Π. κ.λπ.) και προώθησης της απασχόλησης (Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, Γραφεία Σταδιοδρομίας Πανεπιστημίων κ.λπ.), στην επαγγελματική, συνεχιζόμενη και δια βίου εκπαίδευση, στα γενικά προγράμματα ενίσχυσης της αυτο-απασχόλησης, της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, στα προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

δ) Άρση του ασυμβίβαστου μεταξύ εργασίας και επιδομάτων αναπηρίας. Κατάργηση του άδικου μέτρου - που μόνο ως τιμωρία μπορεί να εκληφθεί - της διακοπής των επιδομάτων αναπηρίας στην περίπτωση που τα άτομα με αναπηρία εργάζονται διότι λειτουργεί ως αντικίνητρο για την ένταξή τους στην εργασία.

η ΕΣΑμεΑ

παρεμβαίνει,
προτείνει,
διεκδικεί...

Νίκη - ορόσημο για το αναπηρικό κίνημα η επικύρωση της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ από την ΕΕ

Στην εκπονή του 2010, το ευρωπαϊκό και παγκόσμιο αναπηρικό κίνημα γιόρτασε μια ιστορική στιγμή, αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση επικύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στις 23 Δεκεμβρίου, που συνιστά και την πρώτη επικύρωση Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων από διακυβερνητική ομάδα. Το ευρωπαϊκό αναπηρικό κίνημα, που αγωνίστηκε επίμονα για να διασφαλίσει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα επικύρωνε τη Σύμβαση μέχρι το τέλος του 2010, καλωσόρισε το γεγονός – ορόσημο που σήμανε αφενός μια μετατόπιση της πολιτικής στην κατεύθυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Ευρωπαίων πολιτών και αφετέρου έθεσε την αναπηρία στην κορυφή της ατζέντας.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία Ιωάννης Βαρδακαστάνης δήλωσε: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πέτυχε μόνο ένα σημαντικό βήμα στην ιστορία της, αλλά έστειλε ένα θετικό μήνυμα προς τα 11 από τα 27 κράτη μέλη που δεν έχουν επικυρώσει ακόμη τη Σύμβαση: ότι είναι πλέον καιρός να δεσμευτούν για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία». Μία από τις 11 χώρες που δεν έχει επικυρώσει τη Σύμβαση και το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο είναι και η Ελλάδα. Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία καλεί την κυβέρνηση να προχωρήσει άμεσα στην υλοποίηση της δέσμευσής της για κύρωση. Καμιά περαιτέρω καθυστέρηση δεν δικαιολογείται.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε την εξαίρεση των ΑμεΑ από την αρνητική λίστα φαρμάκων

«Κόλαφο» για την υγεία και την οικονομική κατάσταση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις χαρακτηρίζει η Ε.Σ.Α.μεΑ. τη νέα, «αρνητική» λίστα φαρμάκων σε συνδυασμό με τη λίστα των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων.

Σε επιστολή της προς τον Υπουργό Υγείας Ανδρέα Λοβέρδο, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε την εξαίρεση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, που υποβάλλονται σε χρόνια

θεραπευτική αγωγή και λαμβάνουν σε τακτική βάση φαρμακευτική αγωγή, από την αρνητική λίστα του Ε.Ο.Φ. Πολλά από αυτά τα σκευάσματα, τα οποία δεν θα συνταγογραφούνται πλέον από τα ασφαλιστικά ταμεία, ενδεχομένως να είναι μικρού κόστους, η χρήση τους όμως είναι τόσο συχνή για τους χρόνια πάσχοντες που οδηγεί πραγματικά σε οικονομική αφάιμαξη του πενιχρού τους εισοδήματος.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. θεωρεί ότι η Πολιτεία έχει χρέος να θέσει τέρμα στην ανεξέλεγκτη συνταγογράφηση και να περιορίσει την αλλό-

γι-στη σπατάλη πόρων. Όχι όμως με μέτρα που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή συμπολιτών μας, οι οποίοι ανήκουν στις πιο ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Ως ασφαλιστική δικλείδα, για την αποτροπή δυσάρεστων φαινομένων, προτείνει να αναφερθεί ρητά ότι η συνταγογράφηση θα συνοδεύεται από πλήρη αιτιολόγηση του θεράποντα ιατρού, καθώς και τη διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου των συνταγογραφήσεων που αφορούν χρόνια πάσχοντες.

Δέσμευση Παπακωνσταντίνου: «Δεν περικόπτονται τα επιδόματα των ΑμεΑ»

Τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους περιέγραψαν στον Υπουργό Οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου ο Πρόεδρος και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ., σε συνάντηση που είχαν μαζί του στις 28 Φεβρουαρίου 2011.

Μεταξύ άλλων, η αντιπροσωπεία της Συνομοσπονδίας τόνισε ότι στην παρούσα δυσμενή οικονομική περίοδο, η πλειονότητα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους βιώνει εντονότερα τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό και για αυτό τον λόγο απαιτείται η λήψη ειδικών μέτρων για την αναπλήρωση των μειώσεων στα εισοδήματά τους.

Σοβαρό ζήτημα για την Ε.Σ.Α.μεΑ. αποτελεί το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει εκτίμηση του κόστους διαβίωσης και του πρόσθετου κόστους που επιφέρει η αναπηρία. Ο προσδιορισμός εισοδηματικών κριτηρίων για τη χορήγηση επιδομάτων, υγειονομικών παροχών κ.λπ. από τη στιγμή που δεν λαμβάνει υπόψη του το πρόσθετο κόστος λόγω αναπηρίας, διαιωνίζει το καθεστώς διακριτικής μεταχείρισης που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. δήλωσε στον Υπουργό ότι είναι αντίθετη με τη θέσπιση εισοδηματικών κριτηρίων, εάν πρώτα δεν γίνει μελέτη για το κόστος διαβίωσης λόγω αναπηρίας στην Ελλάδα.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αναφέρθηκε επίσης στην υποβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν οι δημόσιες προνοιακές δομές, οι οποίες οδηγούνται σταδιακά στην κατάρρευση λόγω της υποχρηματοδότησης και της υποστελέχωσής τους. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο του «Μνημονίου» (πάγωμα προσλήψεων και τήρηση της αναλογίας 1 πρόσληψη ανά 5 αποχωρήσεις) έχουν πια οδηγήσει στην απογύμνωση όλων των προνοιακών δομών. Επίσης, η ειδησεογραφία των τελευταίων ημερών αναφέρει με ανησυχητική συχνότητα τον κίνδυνο να μειωθούν τα επιδόματα των ατόμων με αναπηρία

Παραμένουν υποστελεχωμένες οι υπηρεσίες πρόνοιας των Δήμων

Με επιστολή της προς τον Υπουργό Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση, η Ε.Σ.Α.μεΑ. για τρίτη συνεχόμενη φορά μέσα σε ένα μόλις μήνα καταγγέλλει τις απαράδεκτες καθυστερήσεις στη στελέχωση των υπηρεσιών πρόνοιας των Δήμων, που είναι υπεύθυνες για τη χορήγηση προνοιακών επιδομάτων / παροχών.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ήδη έχει δεχθεί καταγγελίες από τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία που κινητοποιούνται στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σύμφωνα με τις οποίες μέρος του προσωπικού των πρώην υπηρεσιών των Νομαρχιών που είχαν στις αρμοδιότητές τους τη χορήγηση του προνοιακού επιδόματος και εν γένει παροχών, δεν βρίσκονται στις αντίστοιχες υπηρεσίες των Δήμων.

Υπενθυμίζεται ότι το προσωπικό των πρώην υπηρεσιών των Νομαρχιών, που είχαν στην αρμοδιότητά τους τη χορήγηση προνοιακών επιδομάτων, μετατάσσεται υποχρεωτικά στον Δήμο της έδρας του Νομού. Εύλογα, επομένως, προκύπτει το ερώτημα, πού πήγαν οι υπάλληλοι των πρώην Νομαρχιών; Εάν δεν γίνει η μετάταξή τους στις αντίστοιχες υπηρεσίες των Δήμων (υποχρεωτική βάσει του νόμου), πώς θα μπορέσει να λειτουργήσει χωρίς προβλήματα και καθυστερήσεις το νέο σύστημα καταβολής προνοιακών επιδομάτων; Ποιοι ευθύνονται για τη μη εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου;

λόγω του «4ου Μνημονίου» και η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε από τον Υπουργό να τοποθετηθεί. Σε αυτό το σημείο ο κ. Παπακωνσταντίνου δεσμεύτηκε ότι δεν θα υπάρξει ουδεμία περικοπή στα επιδόματα που λαμβάνουν τα άτομα με αναπηρία, όπως δεν έχει υπάρξει και μέχρι σήμερα.

Ο Υπουργός δεσμεύτηκε ότι θα εκπονηθεί μελέτη για το κόστος διαβίωσης λόγω αναπηρίας, με ευθύνη του Υπουργείου. Τέλος, συμφώνησε στην πρόταση της Ε.Σ.Α.μεΑ. για σύσταση μόνιμης Επιτροπής υπό τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Ε.Σ.Α.μεΑ. και Γενικών Γραμματέων των συναρμόδιων Υπουργείων (Υγείας και Εργασίας), για θέματα που επιδέχονται άμεσης επίλυσης, όπως και για τη μελέτη της νέας επιδοματικής πολιτικής 2012 - 2015.

«Πρέσβης Προσβασιμότητας» ο πρόεδρος της ΕΣΑμεΑ Ι. Βαρδακαστάνης

Με τον τίτλο του «Πρέσβη της Προσβασιμότητας», τιμήθηκε στις 3 Ιουνίου ο πρόεδρος της ΕΣΑμεΑ και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ Ιωάννης Βαρδακαστάνης, από τον Δήμαρχο της Ισπανικής πόλης Avila, Garcia Nieto. Είναι η πρώτη φορά που δίδεται αυτός ο τίτλος από την Άβιλα, η οποία κέρδισε το ευρωπαϊκό βραβείο Access για το 2011, που δίνεται σε πόλεις που αναλαμβάνουν υποδειγματικές πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στο αστικό περιβάλλον και την ενεργό υποστήριξη που παρέχουν στο θέμα της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.

Στη διάρκεια της επίσκεψής του στην Άβιλα, που μεταξύ άλλων έχει κηρυχτεί και μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς από την ΟΥΝΕΣΚΟ, ο κ. Βαρδακαστάνης δήλωσε: «Ο τίτλος αυτός αποτελεί φόρο τιμής για κάθε ευρωπαίο πολίτη με αναπηρία και για τον καθημερινό του αγώνα να ζει ανεξάρτητα σε ένα προσβάσιμο περιβάλλον. Μια προσβάσιμη πόλη μπορεί να εγγυηθεί αυτή την αυτονομία και την ελεύθερη κυκλοφορία».

Ανοιχτή επιστολή στον Πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου Όχι στο «κοσμοπολίτικο γεγονός» των Special Olympics!

Ανοιχτή επιστολή απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Πρωθυπουργό της χώρας Γιώργο Παπανδρέου, σπηλιτεύοντας το γεγονός της ανάληψης των Special Olympics, που έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με τη γενικότερη οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας και της επικρατούσας λογικής των γενικών περικοπών ακόμη και των χαμηλότερων μισθών και συντάξεων!

Στην επιστολή της η Ε.Σ.Α.μεΑ. απευθύνει σειρά σοβαρών ερωτημάτων: «Πώς μπορεί κανείς να επιτρέψει την κατασπατάληση πόρων για τη διοργάνωση τέτοιου είδους εκδηλώσεων, όταν οι δομές στήριξης των ατόμων με νοητική αναπηρία και των οικογενειών τους και γενικότερα των ατόμων με αναπηρία βρίσκονται σε δεινή οικονομική κατάσταση; Πώς μπορεί κανείς να υποστηρίξει την πραγματοποίηση αυτών των αγώνων, όταν το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αδυνατεί να στηρίξει τη λειτουργία προγραμμάτων και υπηρεσιών που απευθύνονται στα άτομα με αναπηρία;».

Επίσης, η Συνομοσπονδία χαρακτηρίζει την όλη επικοινωνιακή πολιτική για την προώθηση των αγώνων ως επιεικώς «προβληματική» και δηλώνει ότι: «Δεν έχει καμία σχέση με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας, στηρίζεται σε χαρακτηριστικά φιλανθρωπίστικης αντίληψης, συμπνετικού συντηρητισμού και κολλαγετικού λαϊκισμού και αντιμετωπίζει το άτομο με νοητική αναπηρία όχι ως υποκείμενο δικαιωμάτων, αλλά ως αντικείμενο οίκτου και ελέους. Οι αγώνες αυτοί δεν γίνονται για τα άτομα με αναπηρία, αλλά αποτελούν μία ξεπερασμένη παραχώρηση σε ένα συντηρητικό κατεστημένο που διαχειρίζεται αυτήν την υπόθεση στη χώρα τα τελευταία 30 χρόνια».

Να λειτουργήσει επιτέλους το νέο Κέντρο Πιστοποίησης της Αναπηρίας

Την καθυστέρηση στην έναρξη λειτουργίας του νέου Κέντρου Πιστοποίησης της Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) και την έκδοση νέου Κανονισμού Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας (ΚΕΒΑ), καθώς και τις σοβαρές συνέπειες των ανωτέρω στα άτομα με αναπηρία, θέτει η Ε.Σ.Α.μεΑ. με επιστολή της στον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γ. Κουτρομάνη, από τον οποίο ζητά την προσωπική του παρέμβαση για την άμεση επίλυση του ζητήματος.

Σύμφωνα με την επιστολή, δεν έχει καταρτιστεί ο πίνακας του Ειδικού

Σώματος Ιατρών που θα συμμετέχουν στο ΚΕΠΑ, δεν έχει εκπονηθεί το πρόγραμμα ειδικής εκπαίδευσης από τη Διεύθυνση Αναπηρίας του Ι.Κ.Α., δεν έχει συγκροτηθεί η επταμελής Επιτροπή αξιολόγησης της εκπαίδευσης του Ειδικού Σώματος Ιατρών του ΚΕΠΑ στην οποία συμμετέχει και εκπρόσωπος της Ε.Σ.Α.μεΑ., ενώ στον αέρα βρίσκεται και η κατάρτιση του Μητρώου Ατόμων με Αναπηρία, το οποίο θα τηρείται στη Διεύθυνση Αναπηρίας του ΙΚΑ, όπως και η Υπουργική Απόφαση βάσει της οποίας θα καθορίζεται ο τρόπος και τα κριτήρια κατάρτισης του μητρώου.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζητά την επιτάχυνση των διαδικασιών που θα οδηγήσουν στην οργάνωση και εύρυθμη λειτουργία του ΚΕΠΑ, για να λάβει επιτέλους τέλος η κατάσταση των συνεχών επαναξιολογήσεων, με κριτήρια και προϋποθέσεις που αγνοούν τα σύγχρονα επιστημονικά και κοινωνικά δεδομένα για την αναπηρία.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αντιτίθεται στις τροποποιήσεις του «Βοήθεια στο Σπίτι»

Τέλος στην πολύμηνη ταλαιπωρία των δικαιούχων καρτών μετακίνησης ΑμεΑ

Η πολύμηνη ταλαιπωρία και ομηρία των δικαιούχων καρτών μετακίνησης ΑμεΑ έλαβε τέλος, μετά την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων πλευρών κατά τη συνάντηση του Γενικού Γραμματέα Πρόνοιας κ. Κατριβάνου και των εκπροσώπων της Πανελλαδικής Ομοσπονδίας Αστικών Συγκοινωνιών. Από τις 17 Μαρτίου 2011 οι κάτοχοι των δελτίων μετακίνησης ΑμεΑ μεταφέρονται πλέον δωρεάν από όλα τα αστικά λεωφορεία και ΚΤΕΛ, όπως αναφέρει με έγγραφό της η Πανελλαδική Ομοσπονδία Αστικών Συγκοινωνιών.

Παράλληλα, οι πιέσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. συνεχίζονται για την επαναφορά των καρτών μετακίνησης στα εσωτερικά δρομολόγια της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, και αναμένεται η ικανοποίηση του αιτήματος.

Την αντίθεσή της στις τροποποιήσεις του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Γενικό Γραμματέα Διαχείρισης Κοινωνικών & Άλλων Πόρων, όπως αυτές καταγράφονται στο «Σχέδιο της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υλοποίηση πράξεων στο Πλαίσιο της Δράσης "Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής" μέσω παροχής κατ' οίκων υπηρεσιών φροντίδας σε εξαρτώμενα μέλη των οικογενειών ανέργων και αναγνωρισμένα επαπειλούμενων με ανεργία εργαζομένων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης».

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. διαφωνεί πλήρως με το γεγονός ότι θα μείνουν εκτός προγράμματος άτομα με αναπηρία που ζουν μοναχικά, που δεν έχουν γονείς, νόμιμους κηδεμόνες, παιδιά ή συγγενείς α' βαθμού. Αντιθέτως, οι προαναφερθείσες περιπτώσεις ατόμων με αναπηρία θα έπρεπε να αποτελούν τους κατεξοχήν ωφελούμενους του προγράμματος, διότι επί της ουσίας αυτοί έχουν περισσότερο ανάγκη τις υπηρεσίες του «Βοήθεια στο Σπίτι».

Άδικες οι προϋποθέσεις ένταξης των ΑμεΑ στο πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου

Με επιστολή της στην Πρόεδρο του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας κ. Γ. Κωτίδου, η Ε.Σ.Α.μεΑ. εκφράζει την αγανάκτησή της που, για ακόμη μία φορά, δημόσιος οργανισμός που ασκεί κοινωνική πολιτική και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας, δεν λαμβάνει υπόψη του τις πρόσθετες ανάγκες που πηγάζουν από την αναπηρία.

Συγκεκριμένα ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, στα κριτήρια και στις προϋποθέσεις ένταξης των δικαιούχων στο πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου έτους 2009 συμπεριέλαβε στο εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη για την ένταξη των δικαιούχων στο πρόγραμμα τα πάσης φύσεως επιδόματα των ΑμεΑ, ενώ παράλληλα έκανε πιο αυστηρές τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις, χωρίς να συνυπολογίζει ότι τα άτομα με αναπηρία βιώνουν σε μεγαλύτερο βαθμό την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Θέσεις για την επικείμενη συνένωση των σχολείων της χώρας

Επιστολή αναφορικά με τις επικείμενες συγχωνεύσεις των σχολείων απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Υπουργό Παιδείας, Δια βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων Άννα Διαμαντοπούλου, με την οποία διαμνύει ότι ενδεχόμενες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα δεν θα γίνουν αποδεκτές, εφόσον δεν λειτουργήσουν στη βάση της ποιοτικής αναβάθμισης των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών στα άτομα με αναπηρία.

Επίσης, η Ε.Σ.Α.μεΑ. εξέφρασε τη δυσαρέσκειά της για τη μη πρόσκλησή της στη διαβούλευση ενός θέματος που αλλιάζει τον εκπαιδευτικό χάρτη της χώρας, τη στιγμή μάλιστα που συμμετέχει επίσημα στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Νέα εμπόδια στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία

Πράξη πολιτικής αδιαφορίας είναι για την Ε.Σ.Α.μεΑ. η εισαγωγή της παρ. 38 του άρθρου 280 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης, Πρόγραμμα-Καλλικράτης», σύμφωνα με την οποία στις υπηρεσίες των αποκεντρωμένων περιφερειών «μεταφέρεται η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικών με την απασχόληση ειδικών κατηγοριών, κατά τις ρυθμίσεις του ν. 2643/98». Η διάταξη αυτή εισάγεται χωρίς να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της στους προστατευόμενους του ν. 2643/98, αλλά και χωρίς να τεθεί το θέμα σε διαβούλευση με τους αρμόδιους Κοινωνικούς Φορείς που εκπροσωπούν τις προστατευόμενες κατηγορίες του συγκεκριμένου νόμου.

Στην παρούσα οικονομική συγκυρία και με δεδομένη την αύξηση της ανεργίας που μαστίζει ιδιαίτερα τον χώρο των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, επιβάλλεται η λήψη ενισχυτικών μέτρων για την απασχόλησή τους και όχι η θέσπιση διατάξεων, όπως η προαναφερθείσα, που θέτουν νέα εμπόδια στην εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την απασχόληση των ΑμεΑ.

Ο Πρόεδρος του EDF και της ΕΣΑμεΑ κεντρικός εισηγητής στο Europe in Action 2011

Κεντρικός εισηγητής στο πανευρωπαϊκό συνέδριο της «Ευρωπαϊκής Δράσης 2011 - Η δραστηριοποίηση των οικογενειών για την Ένταξη και την Ενσωμάτωση των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία στην Κοινωνία», ήταν ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) Ιωάννης Βαρδακαστάνης. Το συνέδριο διοργανώθηκε από την οργάνωση Inclusion Europe και τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Γονέων Καθυστερημένων Ατόμων, από τις 12 έως τις 14 Μαΐου 2011, υπό την αιγίδα της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Κύπρου Σ. Χαραλάμπους, στη Λάρνακα της Κύπρου. Το Συνέδριο διοργανώθηκε ώστε να αναδείξει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις οι οποίες θα κάνουν πράξη το διαχρονικό αίτημα του κυπριακού και του ευρύτερου αναπηρικού κινήματος για ισότιμη κοινωνική ένταξη των ατόμων με νοητική αναπηρία.

Λύση εδώ και τώρα για την ελεύθερη διέλευση αναπηρικών Ι.Χ. από τα διόδια

Με νέα επιστολή της προς τους Υπουργούς Οικονομικών και Μεταφορών, η Ε.Σ.Α.μεΑ. υπενθυμίζει το πάγιο αίτημά της για ελεύθερη διέλευση των αναπηρικών αυτοκινήτων από τα διόδια της χώρας. Υπενθυμίζεται, για πολλοστή φορά, ότι το Γραφείο Τύπου του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στις 26 Αυγούστου 2010 είχε εκδώσει ανακοίνωση, στην οποία αναφερόταν ότι θα προωθήσει ρύθμιση για την οριστική επίλυση του προβλήματος, διαβεβαιώνοντας τα άτομα με αναπηρία ότι οι εταιρίες Έργων Παραχώρησης θα ανταποκριθούν στο αίτημα της Κυβέρνησης για ελεύθερη διέλευση των ατόμων με αναπηρία από τα διόδια.

Επιτακτική ανάγκη να διασωθούν οι δομές πρόνοιας που ψυχορραγούν

Στις 3 Μαΐου 2011 αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. και της Π.Ο.Σ.Γ.Κ.Α.μεΑ., με επικεφαλής τους Πρόεδρους τους κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη και κ. Αναστάσιο Λαγόπουλο αντίστοιχα, είχαν συνάντηση με τον Υπουργό Υγείας Ανδρέα Λοβέρδο και εκπροσώπους των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομικών και Εργασίας. Θέμα της συνάντησης ήταν η λήψη μέτρων, ώστε να αποτραπεί η κατάρρευση του δημόσιου προνοιακού συστήματος της χώρας. Η αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. και της Π.Ο.Σ.Γ.Κ.Α.μεΑ. έθεσαν προς συζήτηση το πλαίσιο των αιτημάτων τους, με κυρίαρχο την άμεση επίλυση του ζητήματος της χρηματοδότησης των φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τουλάχιστον στο ύψος που είχε προβλεφτεί για το 2010.

Ο κ. Βαρδακαστάνης και τα μέλη της αντιπροσωπείας τόνισαν ότι: «Το τελευταίο διάστημα οι δομές ψυχορραγούν, οι εργαζόμενοί τους βρίσκονται σε απεργιακές κινητοποιήσεις και τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους στενάζουν. Βρισκόμαστε στο σημείο «0» όπου πρέπει να διασωθούν οι δομές, και μετά μπορούμε να συζητήσουμε για την αναμόρφωσή τους. Χωρίς διάσωση, δεν θα υπάρξουν δομές προς αναμόρφωση».

Επί της διαβούλευσης του ν/σ για την αναδιάρθρωση των Δομών Υποστήριξης του Υπουργείου Παιδείας

Η Ε.Σ.Α.μεΑ, στις προτάσεις της επί του ν/σ για την αναδιάρθρωση των Δομών Υποστήριξης του Υπουργείου Παιδείας θέτει ως απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να υπάρξει πραγματική αναβάθμιση της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας:

α) τη στενή συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ και των φορέων μελών της με το Υπουργείο, β) την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της προσβασιμότητας σε όλες τις πολιτικές, διαδικασίες και προγράμματα που σχεδιάζει και εφαρμόζει το Υπουργείο. Για την Ε.Σ.Α.μεΑ, το υφιστάμενο εκπαιδευτικό σύστημα παραμένει ένα σύστημα διακρίσεων και αποκλεισμού, που παράγει πολίτες β' και γ' κατηγορίας, αφού τα άτομα με αναπηρία είτε είναι αποδέκτες μιας υποδεέστερης εκπαίδευσης σε σχέση με τους υπόλοιπους μαθητές είτε δεν μετέχουν σε αυτό.

Επί της διαβούλευσης για το ν/σ του Υπουργείου Εσωτερικών για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης & Δικαιοσύνης παρουσίασε τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ, ο Γενικός Γραμματέας Χρήστος Νάστας, στις 4 Μαΐου 2011. Ο κ. Νάστας δήλωσε ότι η πλήρης και ορθή εφαρμογή της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση μπορεί να διασφαλιστεί μέσω:

1. Του σαφή προσδιορισμού στο Σχέδιο Νόμου της έννοιας «ηλεκτρονική προσβασιμότητα».
2. Της προσθήκης στο Σχέδιο Νόμου συγκεκριμένων προδιαγραφών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.
3. Της θέσπισης ενός μηχανισμού πιστοποίησης, με τον οποίο θα μπορεί να ελέγχεται, να τεκμηριώνεται και να πιστοποιείται η ηλεκτρονική προσβασιμότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Με το συγκεκριμένο μηχανισμό, η Δημόσια Διοίκηση θα αποκτήσει τη δυνατότητα να ελέγχει αποτελεσματικά τις παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, ώστε να αποφευχθεί ο αποκλεισμός των ατόμων με αναπηρία από τη χρήση τους.

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία Προσβασιμότητας να πάρει τη μορφή Οδηγίας. Αυτό θα καθορίσει ρητά την υποχρέωση προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς, αλλά θα δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λάβουν υπόψη τα εθνικά χαρακτηριστικά τους. Ενα άλλο εργαλείο για τη βελτίωση της πραγματικά ελεύθερης κυκλοφορίας θα είναι η Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας. Αυτό θα διευκολύνει τα ταξίδια μεταξύ των κρατών - μελών, μιας και στον κάτοχο αυτής της Κάρτας θα αναγνωρίζονται τα ίδια οφέλη οπουδήποτε στην Ευρώπη. Υπό την έννοια αυτή, η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Προσβασιμότητα θα γίνει το μέσο και η Κάρτα Κινητικότητας το εργαλείο για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας ατόμων με αναπηρία.

15η Γενική Συνέλευση EDF: Οι ηγέτες του ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος στην Ουγγαρία

Από τις 27 έως τις 29 Μαΐου 2011 οι ηγέτες του αναπηρικού κινήματος συναντήθηκαν για την 15η Ετήσια Γενική Συνέλευση του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) στη Βουδαπέστη.

«Συνεργασία, Διαβούλευση και Συμμετοχή είναι οι θεμέλιοι λίθοι μιας δημοκρατικής κοινωνίας, τα θεμέλια της Ευρώπης! Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, οι κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν ότι δεν θα λάβουν μέτρα που μας αφορούν, χωρίς τη συνεργασία μας: Τίποτα για εμάς, χωρίς εμάς», υπενθύμισε ο Πρόεδρος του Φόρουμ Ιωάννης Βαρδακαστάνης. Παράλληλα, τη στιγμή που η κρίση πλήττει όλη την Ευρώπη, ο κ. Βαρδακαστάνης υποστήριξε σθεναρά από το βήμα ότι «δεν είμαστε υπεύθυνοι για αυτή την κρίση και το αναπηρικό κίνημα θα αγωνιστεί για να εξασφαλίσει ότι 80 εκατομμύρια άτομα με αναπηρία δεν θα είναι οι πρώτοι που θα πληρώσουν»!

Επιπλέον, στη Συνέλευση μελετήθηκε διεξοδικά η Ελεύθερη ΔΙΑκίνηση των ατόμων με αναπηρία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ δηλώνει ότι εγγυάται την ελεύθερη

κυκλοφορία όλων των πολιτών της, εντούτοις τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες κατά τη μετακίνησή τους σε μια άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Το αναπηρικό κίνημα συζήτησε και πρότεινε μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι η ΕΕ θα βελτιώσει τη ζωή των ατόμων με αναπηρία.

Το 2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει μια Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Προσβασιμότητα που θα καθορίζει το γενικό πλαίσιο για δυνατότητα πρόσβασης στα

αγαθά και τις υπηρεσίες. Το αναπηρικό κίνημα διεκδικεί η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία Προσβασιμότητας να πάρει τη μορφή Οδηγίας. Αυτό θα καθορίσει ρητά την υποχρέωση προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς, αλλά θα δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λάβουν υπόψη τα εθνικά χαρακτηριστικά τους.

Ενα άλλο εργαλείο για τη βελτίωση της πραγματικά ελεύθερης κυκλοφορίας θα είναι η Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας. Αυτό θα διευκολύνει τα ταξίδια μεταξύ των κρατών - μελών, μιας και στον κάτοχο αυτής της Κάρτας θα αναγνωρίζονται τα ίδια οφέλη οπουδήποτε στην Ευρώπη. Υπό την έννοια αυτή, η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Προσβασιμότητα θα γίνει το μέσο και η Κάρτα Κινητικότητας το εργαλείο για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας ατόμων με αναπηρία.

Επί της διαβούλευσης για το σύστημα μεταμοσχεύσεων

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. απέστειλε τις προτάσεις της στον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων Δ. Κρεμαστινό, όσον αφορά στο ν/σ «Δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων και άλλες διατάξεις». Η Ε.Σ.Α.μεΑ. επεσήμανε ότι με τις διατάξεις τού υπό συζήτηση ν/σ πρέπει να εκσυγχρονιστεί το σύστημα μεταμοσχεύσεων της χώρας και να ληφθούν υπόψη διεθνείς και ευρωπαϊκές πρακτικές, ιδιαίτερα επί της εικαζόμενης συναίνεσης, σε συνδυασμό με την κουλτούρα της ελληνικής κοινωνίας αλλά και με συγκεκριμένες προϋποθέσεις, με στόχο την αύξηση των μεταμοσχεύσεων.

Επί της διαβούλευσης για τις αστικές συγκοινωνίες της Αττικής

Τις προτάσεις της στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης για το νέο θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην εξυγίανση, αναδιάρθρωση και ανάπτυξη των αστικών συγκοινωνιών της Περιφέρειας Αττικής, απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στο Υπουργείο Μεταφορών, Υποδομών & Δικτύων. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. προτείνει:

- Ο Ο.Α.Σ.Α. και όλες οι εταιρείες του Ομίλου του να υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε οι επιβάτες με αναπηρία να εξυπηρετούνται ισότιμα, αυτόνομα και με ασφάλεια σε όλες τις υποδομές (κτιριακές, στάσεις/στέγαστρα, σταθμοί μετεπιβίβασης κ.λπ.), τους εξοπλισμούς και τα οχήματα που διαθέτουν.
- Ειδικότερα για την εξυπηρέτηση των επιβατών με αναπηρία να καθιερωθεί σε όλα τα οχήματα των Εταιρειών του Ομίλου Ο.Α.Σ.Α. η οπτική και ηχητική αναγγελία των στάσεων εντός όλων των οχημάτων και η ελεύθερη επι/αποβίβαση σκύλων οδηγών τυφλών ατόμων και σκύλων συνοδών ατόμων με αναπηρία.
- Ο Ο.Α.Σ.Α. και όλες οι Εταιρείες του Ομίλου που θα αναλαμβάνουν για λογαριασμό των αντισυμβαλλομένων μερών την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης προσωπικού, θα πρέπει να παρέχουν σε κάθε περίπτωση και εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα σχετικά με τη συναλλαγή και εξυπηρέτηση των επιβατών με αναπηρία.

Επιτυχημένη συνάντηση EDF - Χ. Μπαρόζο: Ισχυρές δεσμεύσεις στην αντιπροσωπεία του EDF

Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) με επικεφαλής τον Πρόεδρό του Ιωάννη Βαρδακαστάνη συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Χοσέ Μανουέλ Μπαρόζο στις 31 Μαΐου 2011 στις Βρυξέλλες. Η συνάντηση χαρακτηρίστηκε καταρχάς επιτυχής.

Ο κ. Μπαρόζο, αναγνωρίζοντας το EDF ως κύριο εκπρόσωπο του αναπηρικού κινήματος για τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, συμφώνησε με την πρόταση του EDF για τη διεξαγωγή Ευρωπαϊκής Συνάντησης Κορυφής για την Αναπηρία, στην οποία θα συμμετέχουν οι πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με την ηγεσία του EDF. Η 1η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Κορυφής για την Αναπηρία θα γίνει στο τέλος του 2011 και θα πραγματοποιείται κάθε 2 χρόνια.

Συζήτηση διεξήχθη για τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Η επικύρωση της Σύμβασης από την ΕΕ, που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του περασμένου έτους, αποτέλεσε ορόσημο για το αναπηρικό κίνημα. Στη συνάντηση ο κ. Μπαρόζο αποδέχτηκε πρόταση του EDF να φέρει το θέμα προς συζήτηση στο Κολλέγιο των Επιτρόπων και την Ολομέλεια των Γενικών Διευθυντών, με την παρουσία εκπροσώπων του EDF.

Ένα από τα πλέον ανησυχητικά θέματα που έθεσε στον Πρόεδρο Μπαρόζο το EDF είναι οι επιπτώσεις στα άτομα με αναπηρία των μέτρων λιτότητας που έχουν επιβληθεί στις περισσότερες χώρες της ΕΕ. Για αυτό το θέμα ο κ. Μπαρόζο δεσμεύτηκε ότι θα εργαστεί στην κατεύθυνση της διασφάλισης των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, κάνοντας χρήση των εργαλείων που έχει στη διάθεσή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ο πρόεδρος του EDF και της ΕΣΑμεΑ Ιωάννης Βαρδακαστάνης προέβη στην ακόλουθη δήλωση: «*Το EDF μπορεί να είναι ικανοποιημένο με αυτή την εξέλιξη, υπό την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπιστεί η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ λόγων και έργων. Συνεπώς χαιρετίζουμε αυτές τις ισχυρές πολιτικές δεσμεύσεις του προέδρου Μπαρόζο, αναμφίβολα όμως θα κριθούν στην πράξη κατά την υλοποίησή τους. Αυτή η συνάντηση μπορεί να ανοίξει νέες ευκαιρίες συνεργασίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Όλα κρίνονται στην πράξη.*»

Θ.Α.

Annual Report 2010

EUROPEAN DISABILITY FORUM

Ετήσια Έκθεση 2010 Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF)

Τι πέτυχε το ευρωπαϊκό αναπηρικό κίνημα
το 2010;

Τι πρέπει να γίνει ακόμη;

Κατεβάστε σε pdf έκδοση την Ετήσια Έκθεση 2010 του EDF:
<http://cms.horus.be/files/99909/MediaArchive/library/EDF%20Annual%20report%202010.pdf>

Πρόσωπο Επικοινωνίας στο EDF: aurelien.dayde@edf-feph.org

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967
e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>